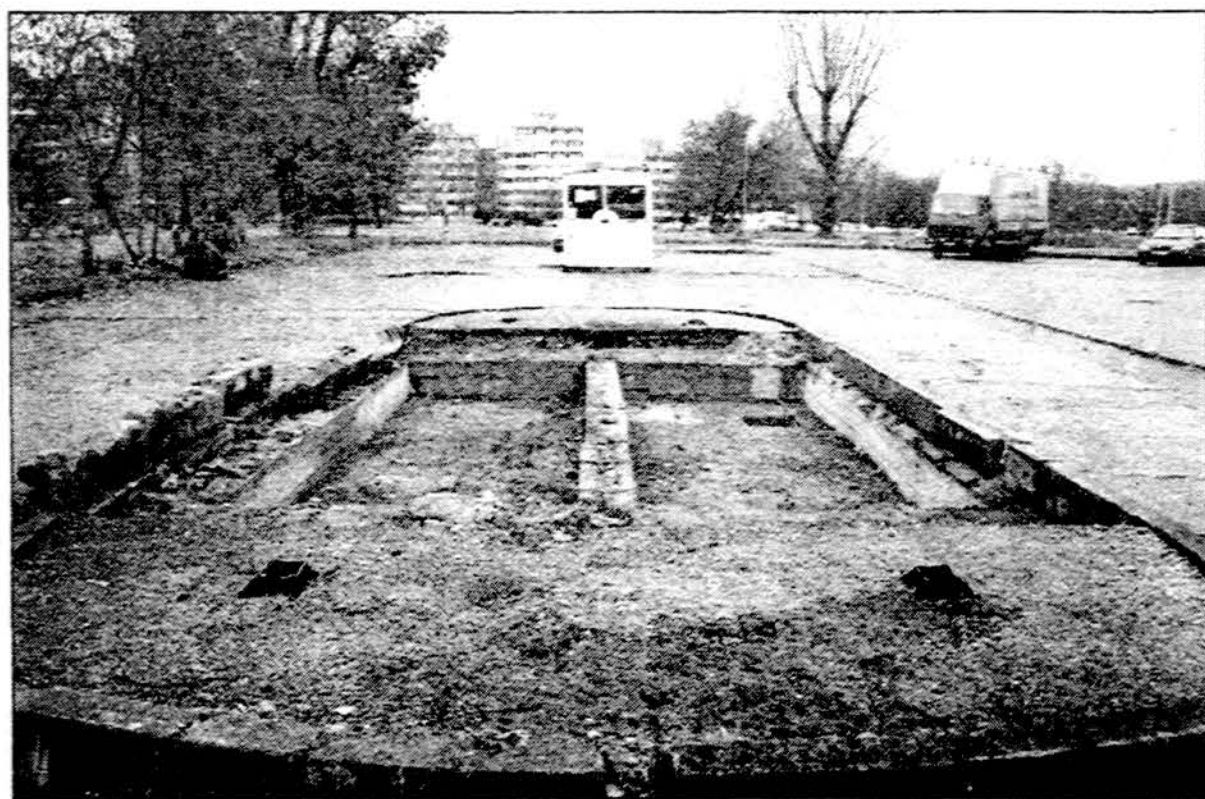

Kodėl praradome norą pažinti savo istoriją?

Praetis pažinimas — ateities suvokimo pamatas. Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Bronislovas Genzelis
Bernardinai.lt

Nepaisant Švietimo ir mokslo ministerijos pastangų biurokrati-

zuoti mokslą, remti mokslinius straipsnius, kurių neįmanoma skaityti, vis tiek sulaukiame vis įdomesnių istorikų darbų. Lietuvos istorikams atvėrė duris Italijos, Prancūzi-

jos, Vatikano, Vokietijos ir kitų šalių archyvai.

Deja, geriausi darbai lieka visuomenės mažai pastebėti. Neretai išgirsti, esą mūsų istorikams trūksta patriotinio jausmo, o knygos vertinamos tik iš nuogirdų.

Istorinę sąmonę savaip formuoja žiniasklaida, grožinė literatūra. Bet žiniasklaida mėgsta skandalus. Nesuįtarus. Nemanau, kad žurnalistus veikia kokios nors užsienio jėgos. Žinoma, mūsų nedraugai trina rankas iš džiaugsmo išgirdę, kad koks nors tituluotas Lietuvos mokslo veikėjas paskelbia, esą Lietuva, pasinaudojusi Vokietijos silpnumu, okupavo Klaipėdos kraštą.

Išgirsti ir kitų „naujųjų“: Lietuvoje niekada nebuvo germanizacijos — ji sovietų istorikų prasimanymas, siekiant nukreipti dėmesį nuo rusifikacijos...

Vis piktinamasi, kad švaistomos lėšos Valdo rūmams atstatyti, pamirštant, kad jie buvo Rusijos val-

džios įsakymu sąmoningai susprogdinti kaip Lietuvos valstybingumo simbolis. Panašiais „atradimais“ gaudžiuojasi žiniasklaida, pateikia juos kaip istorikų žodžius, spausdina pasipiktinusių piliečių laiškus, tačiau argumentuota kitų istorikų nuomonė, paneigianti tokius svaiojimus, sunkiai skinasi kelią į viešumą. Nieko nuostabaus. Dar Sąjūdžio pradžioje iš vieno anglo teko išgirsti:

Nukelta į 6 psl.

Šiame numeryje:

- Skautybės kelias.
- Negriaukime savo rankomis.
- Pamąstymai apie Lietuvos energetiką ir jos perspektyvas.
- Pasivaikščiojimas po Lietuvą.
- Skaitytojų laišakai ir nuomonės.
- Mūsų virtuvė.
- Premijų šventė Lemonte.
- Iš kur ir kodėl?
- Lietuvių operos pokylis.

Valiutų santykis

1 USD — 2.69 LT
1 EUR — 3.45 LT

LRT bus matoma užsienyje

Vilnius, lapkričio 14 d. (BNS) — Seimas antradienį priėmė įstatymo pataisą, pagal kurias Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (LRT) galės transliuoti savo programas į užsienio valstybes.

Pasak Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto (ŠMKK) pirmininko pavaduotojo Juliaus Dautarto, pakeitus įstatymą, LRT galės įgyvendinti planus kurti kanalą išsivijai.

„Įstatymo pataisymas — puiki galimybė LRT transliuoti visas savo programas užsienio lietuviams. Taip pat šiuo metu yra palanki situacija JAV ir Europoje gauti transliacijos

dažnį. Dabar viskas priklauso nuo Vyriausybės — ar ji skirs lėšų projekto įgyvendinimui, ar ne. Liko suderinti tik techninius klausimus“, — sakė J. Dautartas.

LRT vadovas Kęstutis Petrauskas yra sakęs, jog specialus kanalas užsienio lietuviams kasmet atsieitų po 3 mln. litų.

Šiuo metu Lietuvos išsivijai kai kurias lietuviškas laidas gali stebėti internetu, taip pat ir per palydovinę televiziją, tačiau ši „dengia“ ne visą Europą — nepasiekia nei Airijos, nei Ispanijos, kur įsikūrusios nemažos lietuvių bendruomenės.

Profesionalią kariuomenę išlaikyti bus brangiau

Vilnius, lapkričio 13 d. (BNS) — Lietuvos kariuomenės profesionalizavimas pareikalautų plačiau atverti piniginę gynybos išlaidoms ir Konstitucijos nuostatų išaiškinimo.

Tai interviu Lietuvos radijui antradienį sakė premjeras Gediminas Kirkilas, komentuodamas pradėtą viešą diskusiją, ar tarnyba Lietuvos kariuomenėje turėtų būti organizuojama profesinės tarnybos pagrindu, atsisakant šauktinių.

„Mes pasiekėmė tokią ribą, kad turėsime kviesti tik labai nedidelį šauktinių skaičių nuo esamų, realių šauktinių — maždaug 10 procentų. Išskyla klausimas — ar turėti šauktinius, ar pereiti prie profesionalios kariuomenės“, — svarstė G. Kirkilas.

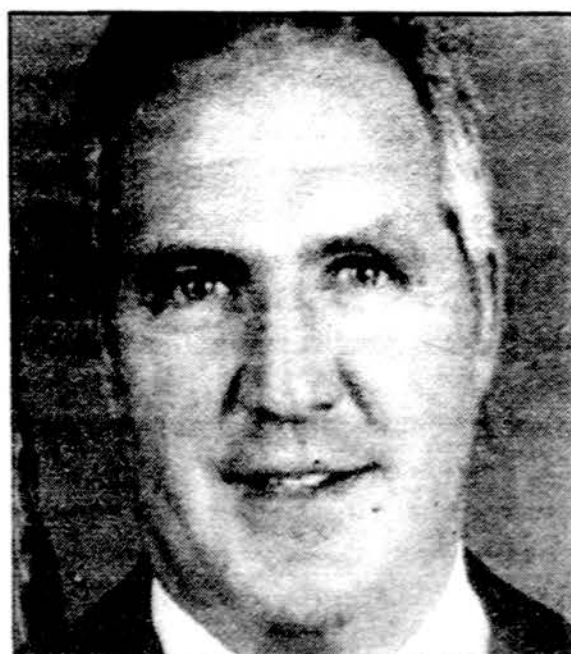
„Keli dalykai yra aiškūs: atsisakius šauktinių, pereinant prie visiškai profesionalios kariuomenės, reikės didinti finansavimą. Kita vertus — vėl visa eilė teisinių problemų. Kaip žinote, Lietuvos Konstitucijoje užrašyta, kad piliečių pareiga yra ginti Tėvynę. Reikės išaiškinti, ką tai reiškia, ar mes galime atsisakyti šauktinių“, — sakė G. Kirkilas.

Jo teigimu, jeigu bus atsisakyta šauktinių ir pereita prie profesionalios kariuomenės, teks taisyti nemažai teisės aktų. Pasak G. Kirkilo, būtina surengti plačią visuomenės diskusiją apie kariuomenės ateitį, išklausti įvairių visuomenės grupių ir partijų pozicijų.

Kongresui persitvarkant, diskusijos dėl vizų atsisakymo atidedamos

Washington, DC, lapkričio 14 d. (BNS) — Diskusijos dėl Baltijos šalių įtraukimo į JAV vizų atsisakymo programą tikriausiai bus kuriam laikui atidėtos, nes po neseniai įvykusių rinkimų Kongrese vyksta reorganizacija, teigia JAV Kongreso Atstovų Rūmų Baltų sambūrio pirmininkas respublikonas John Shimkus. J. Shimkus neseniai įvykusių rinkimų į Kongresą metu didele persvara nugalėjo demokratų kandidatą Danį L. Stover.

„Manau, kad visi dideli įstatymų leidybos darbai bus atidėti. Optimistiškai nevertinu galimybės, kad per likusias dienas, kurios mums liko Washington šiais metais, valdant senajai vadovybei, bus koks nors didelis impulsas imtis vizų atsisakymo programos“, — interviu sakė J. Shimkus.

John Shimkus
„Tech Law Journal“ nuotr.

Jis gyrė Baltijos valstybių padarytą pažangą vykdan techninius reikalavimus beviziam režimui įvesti ir sakė,

Nukelta į 6 psl.

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-14-06

*****ORIGIN MIXED ADC 604
S54 P2 GRATS 020107
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4630

PERIODICALS

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

Medžiagą siųsti: Aušra Jasaitytė-Petry
8830 Magnolia Court
Orland Park, IL 60462

Tel. 708-349-8432 El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Akademinių skautų sąjūdžio metinė šventė

Kiekvienais metais Akademinių skautų sąjūdis (ASS) švenčia šio sąjūdžio įkurtuves. Berniukai ir mergaitės, dalyvaudami skautiškoje veikloje nuo jaunystės, pradėję studijas universitetuose, nori ir toliau tęsti skautavimą, nes brangina ideologines skautų vertybes. Būdami vyresni skautai ir išėję pagrindinius skautybės reikalavimus, pasiryžta dirbti vadovais.

Taip ir kilo mintis sudaryti skautišką vienetą universitete. 1924 m. spalio 16 d., Kauno Vytauto Didžiojo universitete universiteto vadovybė suteikė leidimą pradėti skautišką akademišką veiklą. Veikla, pradėta keliolikos pasiryžusių pastangomis, vėliau išaugo į visuomeninį studijuojančių universitete skautų judėjimą. Pradžią nebuvo lengva. Išgyventa įvairiausių sukrėtimų, bet ši skautiškos minties organizacija išvystė pasigėrėtiną veiklą, kuri tęsiasi iki šių dienų. Akademinių skautų sąjūdis per daug metų į visuomeninę veiklą įliejo daug žymių veikėjų Lietuvai ir išsvijai.

Akademinių skautų sąjūdis išlikęs gyvastingas ir, norėdamas supažindinti visuomenę bei lietuvių jaunimą su savo veikla, kas metai suruošia didesnio masto renginius. Šios šventės metu jaunieji akademikai ir akademikės, oficialiai priimami į šią organizaciją, pasižada tarnauti Dievui, tėvynei ir padėti artimui, dirbti skautiškoje veikloje ir palaikyti ryšį su kitais akademinių skautų vienetais.

Š. m. spalio 28 d. „Magnolijos“ restorane buvo atšvęstas 82 Akademinių skautų sąjūdžio jubiliejus. Šio jubiliejinio pokylio suruošimu rūpinosi fil. Danguolė Bielskienė, sukvietusi didelį būrį akademikų skautų ir jiems prijauniančių.

Iškilmingos sueigos metu dvi

akademikės skautės davė pasižadėjimą. Joms buvo uždėta Akademinių skautų draugovės spalvų juosta ir įteiktas korporacijos ženklas. Pasižadėjimą davė vyr. sk. vsl. Lina Rauchaitė, Čikagos universitete studijuojanti biologiją ir sociologiją; ir gintarė Vaiva Rimeikaitė, studijuojanti Columbia kolegijoje reklamų meno verslą.

Kad gautų korporacijos spalvas, sesės turėjo parašyti ir kitų sesių aki-vaizdoje apginti savo parašytas temas. Kandidatės Linos tema pavadinta „Lietuvių kalbos reikšmė skautavime“, o kandidatės Vaivos – „Ar Dievas yra vyras, ar moteris“.

Praėjusiais metais ASD vadovavo ps. fil. Stefutė Utz, komendantė – vyr. sk. vsl. Alina Meilytė. Kandidatės globojo s. fil. Onutė Gecevičienė.

Naujosiose ASD ir Korp Vytis! valdybose sutiko dirbti: s.v. senj. Rimas Marčiulionis ir gint. t.n. Vaiva Rimeikaitė. Abu vienetus koordinuoti sutiko s.v. senj. Arūnas Karalius. Sekretorė vyr. sk. vsl. t.n. Lina Rauchaitė, išdininkė vyr. sk. vsl. t.n. Alina Meilytė. Kandidatų globėja: fil. Rima Žukauskaitė.

Čikagos filisteriai taip pat išrinko naują valdybą: pirmininkė s. fil. Danguolė Bielskienė, pavaduotoja fil. Dalia Urbutienė, išdininkas Pijus Bielskus, valdybos patarėjai: s. fil. Svajonė Kerelytė ir s. fil. Vytenis Kirvelaitis.

Po pasižadėjimo naujos tikrosios narės buvo pasveikintos fil. Giedriaus Židonio, atvykusio iš Lietuvos ir šiuo laiku dėstančio Illinois universitete. V.s. fil. Kęstutis Ječius savo vardu pasveikino naujas nares ir perdavė sveikinimus iš negalėjančių dalyvauti šventėje svečių: v.s. fil. Halinos Plaušnaitienės ir v.s. fil. Danutės Eidukienės. Po to sveikino v.s. fil. Leonas Maskaliūnas, fil. Danguolė Biels-

Š. m. pradžioje Pasaulio lietuvių centre įvyko Akademikų skautų sąjungos garbės narių pagerbimo sueiga. Iš kairės: ASD garbės narė fil. Virginia Mačiulienė, ASD garbės narė fil. Halina Plaušnaitienė, Korp! Vytis narys fil. Leonas Maskaliūnas, ASD garbės narė dail. ps. Ada Sutkuvienė.

Gintaro Plačo nuotrauka

PASIŽYMEKITE SAVO KALENDORIUOSE!

Jūrų skautininkų ir skautininkių draugovė „Grandis“ ruošia meno parodą, pavadintą „JūrArte“.

Šios parodos atidarymas įvyks š. m. gruodžio 2 d., šeštadienį, 6:30 val.v., Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

Parodoje bus tapybos, akvarelės, grafikos, skulptūros, metalo, medžio ir gintaro darbų.

Kai kuriuos darbus bus galima įsigyti.

Daugiau informacijos teikia sesė Virga Rimeikienė, tel: 815-485-0822.

ČIKAGOS LIETUVIŲ SKAUTŲ KAZIUKO MUGĖ

Čikagos lietuvių skautų tuntai nori pranešti, kad tradicinė Kaziuko mugė

įvyks

2007 m. kovo 11 d.

Pasaulio lietuvių centre, Lemonte

Pasižymėkite savo kalendoriuose ir planuokite dalyvauti. Kaziuko mugė yra vienintelis lėšų telkimo vėjus, kuris suteikia lėšų lietuviškam jaunimui tęsti skautišką programą.

kienė, s. fil. Vytenis Kirvelaitis, s. fil. Gina Mačiulienė ir fil. Vytas Miselis, atvykęs iš Pensilvanijos.

Iškilmingai daliai pasibaigus, meninę programą atliko muzikas Ričardas Sokas, fortepijonu atliko žymiųjų kompozitorių kūrinius: F. E. Bach, W. A. Mozart. L. von Beethoven ir F. Chopin. Muz. R. Sokas sužavėjo klausytojus.

Vakaro iškilimams vadovavo s. fil. Vytenis Kirvelaitis. Meninei daliai pasibaigus, fil. Danguolė Bielskienė visus pakvietė pasistiprinti. Po to vyko linksmoji dalis – šokiai.

Šio vakaro įžymybė – kun. v.s. fil. Antanas Saulaitis, SJ, jaunimo numylėtas, patyręs stovyklautojas ir visada pasiroošęs visiems padėti. Kun. Antanas Saulaitis užaugo Amerikoje, baigė mokslus ir buvo įšventintas kunigu. Kelerius metus misionieriaus Pietų Amerikoje. Grįžęs į Čikagą, įsijungė į skautišką ir visuomeninę veiklą. Po keliolikos metų darbo Čikagoje kun. Antanas buvo išsiųstas į Lietuvą eiti Jėzuitų provincijolo pareigas Lietuvos ir Latvijos jėzuitams. Atidurbęs nustatytą laiką, kun. Antanas vėl įsijungė į visuomeninę veiklą. Išdirbęs Lietuvoje devynerius metus, grįžo į Čikagą eiti klebono pareigas Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Kun. Antanas susirinkusiems ASS nariams pasakojo apie savo darbus Lietuvoje. Jis buvo labai užsiėmęs Lietuvos žmonių sielovada. Dalį savo laiko paskyrė paskaitoms universitete. Buvo dažnai kviečiamas radijo ir televizijos darbuotojų pokalbiams bei pranešimams lietuvių visuomenei.

Mūsų pobūvyje t. Saulaičiui buvo pateikta daug klausimų, į kuriuos mieliai atsakė.

Iškilimams pasibaigus, fil. Danutė Bielskienė visiems padėkojo už dalyvavimą Akademinių skautų sąjūdžio jubiliejaus pokylyje.

v.s. fil. Antanas Pauzuolis

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$120.00.

Foreign countries \$135.

Postmaster: Send address changes to

Draugas - 4545 W. 63rd Street,

Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiučiams. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$65.00

• 3 mėn. \$45.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$135.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$60.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$70.00 • 1/2 metų \$53.00

• 3 mėn. \$35.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$80.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$40.00

Užsakant į Lietuvą:

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Tik šeštadienio laida oro paštu

Metams \$190.00 • 1/2 metų \$100.00

Tik šeštadienio laida reguliariu paštu

Metams \$68.00

Vyriausia redaktorė – Danutė Bindokienė
redakcija@draugas.org

administracija@draugas.org

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasiūlyti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

PAMĄSTYMAI APIE LIETUVOS ENERGETIKĄ IR JOS PERSPEKTYVĄ

JONAS GYLYS

Pastaruju metu aštriai ginčijamasi dėl galimybės (ir tikslingumo) Lietuvai likti branduolinės energetikos valstybe. Čia susikerta dvi, iš pirmo žvilgsnio nesuderinamos nuomonės: vieni pasisako už branduolinę energetiką, kiti – už gamtinių dujų deginimą besibazuojančią šiluminę energetiką. Tačiau tikroji problemos esmė yra ne tai – branduolinė ar šiluminė energetika reikalinga Lietuvai, o Lietuvos, kaip suverenios valstybės, maksimaliai galimos energetinės, ekonominės ir politinės nepriklausomybės užtikrinimas ne tik šandien, rytoj, bet ir tolimesnėje perspektyvoje.

Bet kuri pasaulio valstybė paprastai siekia, kad jos piliečių vartojamos elektros energijos kaina būtų „įkandama“, kad ji būtų tiekama saugiai ir patikimai (be netikėtų pertrūkių), kad jos visiškai pakaktų ir gyventojams, ir ūkiui, kad energijos tiekimo nesąlygotų išpareigojimai, ribojantys šalies suverenitetą, didinantys jos ekonominę, politinę priklausomybę nuo kitų šalių. Viena pagrindinių sąlygų, įgalinanti tai siekti – elektros gamyboje naudojamų pirminių energijos šaltinių įvairovė (diversifikacija). Diversifikacija leidžia optimaliai naudoti šalies viduje pirminius (ypač importinius) energijos išteklius (naftą, dujas, orimulsiją, uraną), palaikyti kiek galima minimalią elektros kainą. Brangstant vienos rūšies kuroi, pavyzdžiui, naftai, neišvengiamai ima kilti ir kitų kuro rūšių (gamtinių dujų, akmens anglies, urano) kaina. Organinio kuro kainos dalis šiluminės elektrinės gaminamos elektros kainoje paprastai sudaro apie 55–65 proc., tuo tarpu atominės elektrinės branduolinio kuro kainos dalis siekia tik 13–15 proc. Augant kuro kainai, tenka kelti ir gaminamos elektros kainą, pavyzdžiui, 25 proc. pakilus kuro kainai, dujas deginančios elektrinės elektros kaina turėtų padidėti maždaug 20 proc., o atominėje elektrinėje gaminamos elektros kaina – tik apie 2 proc. Jeigu šalies elektros energetikos pagrindą sudarytų išimtinai vien tik organinį kurą deginančios šiluminės elektrinės (tokių modelių Lietuvai siūlo naujos atominės elektrinės statybos priešininkai), šalis būtų pasmerkta gyventi nuolat kylančių bei sunkiai prognozuojamų elektros kainų sąlygomis. Pirminių energijos šaltinių įvairovė palieka didelę manevro laisvę, esant reikalui galima labiau apkrauti pigesnę elektros energiją gaminančias jėgaines, pavyzdžiui, hidroelektrines arba atominės elektrines ir taupyti, mažiau apkraunant brangesnę elektrą gaminančias šiluminės elektrines. Susiejus šalies energetiką išimtinai vien tik su importuojamo organinio kuro (dujų, naftos, orimulsijos) deginimu, ši manevro laisvė dingsta.

Atominės elektrinės buvimas visiškai nereiškia šiluminių elektrinių žlugimo. Šiluminės elektrinės, ypač termofikacinės (kogeneracinės) gali būti tiesiog nepakeičiamos tada ir ten, kur apsimoka kombinuota šilumos ir elektros gamyba, kur yra šilumos (centralizuotas šilumos tiekimas) ir elektros (pramonės įmonės, buitės ir kt.) poreikis. Tačiau nereikėtų pamiršti, kad tuo atveju, kai su-

mažėja šilumos poreikis (pavyzdžiui vasarą) ir termofikacinė elektrinė priverčiama dirbti kondensaciniu režimu (gaminti vien tik elektrą), jos ekonomiškas staigiai krinta, o gaminamos elektros kaina išauga.

Apie šalies išsivystymo lygį dažnai sprendžiama pagal per metus suvartojamos elektros energijos kiekį, tenkantį vienam gyventojui. Pagal šį rodiklį Lietuva šiuo metu užima vieną iš paskutiniųjų vietų Europos Sąjungoje. ES vidurkis siekia 7,000 kWh/metų, Skandinavijos šalys suvartoja per 16,000 kWh/metų, o Lietuvos gyventojas „nepajėgia“ suvartoti nė 3,000 kWh/metų. Jeigu tokia situacija yra dabar, kol dar veikia pigią elektros energiją gaminantis Ignalinos AE antrasis reaktorius, tai kas bus jį sustabdžius ir pakeitus jį organinį kurą (greičiausiai, gamtines dujas) deginančias šiluminės jėgaines, kurios gamins žymiai brangesnę elektrą?

Kalbant apie radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro (PBK) tvarkymo problemą, neabejotina, kad tuo atveju, jeigu bus sėkmingai sutvarkytas tas kuras, kuris susikaupė (ir toliau kaupiasi), Ignalinos AE eksploatuojant RBMK 1,500 reaktorius, tai bus išspręsta ir naujajame reaktoriuje (arba reaktoriuose) susidarysiančio panaudoto branduolinio kuro tvarkymo (perdirbimo, laidojimo) problema. Juo labiau, kad šiuolaikiniame reaktoriuje tas pats energijos kiekis pagaminamas susidarant apie 10 kartų mažiau panaudoto branduolinio kuro negu silpnai sodrintą uraną naudojančiuose Ignalinos AE reaktoriuose. Iš principo galimi tiek tvarkymo pačioje Lietuvoje būdai, tiek regioniniai sprendimai, tiek ir įvairūs susitarimai su naują reaktorių gaminančia kompanija (šalimi). Būtina pabrėžti, kad panaudoto branduolinio kuro tvarkymas nebėra nei techninė, nei ekonominė problema. Šiandien egzistuoja technologijos ir metodai (specialistų ir pačios gamtos patikrinti), įgalinantys saugiai ir patikimai tvarkyti kaip radioaktyviasias (labai aktyvias, tame tarpe) atliekas, taip ir panaudotą branduolinį kurą. Naujasis reaktorius, skirtingai nuo Ignalinos AE reaktorių, savo uždarymui, radioaktyviųjų atliekų ir PBK sutvarkymui reikalingas lešas „užsidirbtų“ pats, per daug neapsunkindamas elektros energijos vartotojų. Išlaidos PBK tvarkymui naujose atominės elektrinės gaminamos elektros kainoje sudaro vos 5–8 proc., todėl tai tikrai nėra toks „baubas“, kuriuo vertėtų gąsdinti žmones. Galutinis panaudoto branduolinio kuro sutvarkymas arba, tiksliau, leidimo teisė pradėti tą procesą yra išimtinai politikų, o ne branduolinės energetikos specialistų rankose. Kol kas politikai tokio leidimo dar nedavė, matyt, todėl, kad nesusikaupė tiek daug PBK, kurį tvarkyti reikėtų nedelsiant arba todėl, kad galvojama PBK ateityje panaudoti kaip vertingą žaliavą.

Tenka išgirsti įvairius samprotavimus apie prancūzų AREVA grupės (FRAMATOME) interesus ir norą statyti naują reaktorių Lietuvoje. Kas be ko, AREVA, kaip ir bet kuris kitas gamintojas, stengiasi rasti rinką savo produkcijai, šiuo atveju, moderniam suslėgto vandens reaktoriui EPR 1600. Klausimai,

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Negriaukime savo rankomis

Atrodo, kad Bostono ir apylinkių lietuviams bent laikinai pavyko savo lietuvišką parapiją išsaugoti nuo uždarymo. Jeigu jie bus budrūs, galbūt ši parapija dar ilgai gyvuos. Tai tikinčiųjų (juo labiau tautinės mažumos narių) laimėjimas prieš bažnytinės hierarchijos, besistengiančios užkaišioti kunigų trūkumo ir besikeičiančių apylinkių demografijos pastangas kaip nors išsiversti, kad ir „vilkas būtų sotus, ir avis sveika“. Nėra abejonės, kad ateityje pasitaikys vis daugiau ir daugiau panašių atvejų, nes vienintelė sparčiai gausėjanti katalikų bendruomenė yra meksikiečiai, kurie daugeliu atveju ir perima kitų tautinių grupių parapijas.

Dabar girdime „S.O.S“ šauksmą iš Manhattan, NY, esančios lietuvių Aušros Vartų parapijos, kuriai taip pat gresia uždarymas. Gauname net prašymų pasirašyti peticijas, kurios bus perduotos atitinkamai arkidiecezijai. Tik vargiai parašai žmonių, gyvenančių kituose miestuose, juo labiau kitose valstijose, bus veiksmingi: parapijai reikia tikinčiųjų, kurie kiekvieną sekmadienį dalyvautų Mišiose, savo aukomis remtų parapiją ir tik tuo būdu padėtų jai išlikti „tautine parapija“. Iš patirties žinome, kad Amerikos bažnytinė hierarchija nelabai palankiai žiūri į „tautines parapijas“, nebent jos gausios, veiklios ir dosniai remia arkidiecezijos darbus. Tad lietuviams katalikams reikia padėti ypač daug pastangų, kad jų parapija tikrai būtų sėkminga ir gyvas. Jeigu parapijos likimu susirūpinama tik tuomet, kai kyla pavojus jos netekti, daugeliu atvejų jau yra per vėlu ją išgelbėti.

Didžiojoje, Čikagoje, Marquette Park apylinkėje, turėdami dar labai lietuvišką Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapiją, kurios bažnyčią vadiname savo bazilika, katedra, gražiausia šventovė visame mieste. Bažnyčia visų tų epitetų yra tikrai verta. Taip pat ji verta pastangų, kad nepereitų į kitataučių rankas, kaip ne viena lietuvių parapija Čikagoje (ir kitur), susilaukusi tokio likimo.

mas, kodėl tai turėtų būti smerktina ir kodėl Lietuva negalėtų šį natūralų prancūzų norą pakreipti savo naudai, pavyzdžiui, derėdamasi dėl naujo reaktoriaus kainos, šviežio kuro tiekimo sąlygų, galų gale, dėl panaudoto branduolinio kuro tvarkymo aspektų? Turbūt, visi sutiks su tuo, kad siūlomą prekę galima nupirkti geresnėmis sąlygomis negu tokią, kurios ieškant tenka gerokai pavargti. Tarp kitko, be prancūzų AREVA Lietuvai naujajį savo produktą – sunkiojo vandens reaktorių ACR 700 taip pat siūlo minėtoji Kanados AECL bendrovė, reaktoriaus parinkimo konkurse pageidautų dalyvauti ir kitos įmonės.

Negalima sutikti ir su priekaištu apie tariamai labai didelę Suomijoje statomo (ir Lietuvai siūlomo) naujojo EPR 1,600 reaktoriaus kainą. Šiuo aspektu paminėsiu tikrai vieną, oponentų paprastai nutylimą,

Kol kas, bent iš Čikagos arkidiecezijos, tokio pavojaus parapijai nėra, bet, deja, ją griaua ir jau yra gerokai apardę pačių lietuvių rankos. Daug parapijiečių „atrandą“ tai vienokių, tai kitokių priežasčių parapiją ir jos sielovadoje besidarbuojančius dvasininkus kritikuoti, boikotuoti lietuviškas Mišias, neaukoti (arba labai mažai aukoti) parapijos išlaikymui. Neseniai sekmadienį rytais buvo panaikintos ankstyvos lietuviškos Mišios – paliktos tik 10:30 v. r. Teko girdėti nepasitenkinimo, tačiau jokių nusiskundimų klebonas negavo, jokių reikalavimų gražinti 8 val. ryto Mišias nebuvo. Dabartinis vikaras kun. dr. A. Žygas mielai sutinka tas Mišias aukoti, jeigu tik tikintieji panorėtų. Nors iš biuletenyje pateiktos medžiagos nelabai aišku, kodėl tai padaryta, bet, atrodo, pagrindinė priežastis – tuščia bažnyčia. Papastai Amerikoje klebonai laikosi tos nuostatos: jeigu sekmadienis po sekmadienio į kurias Mišias nesusirenka nei šimto žmonių, Mišios panaikinamos, jų skaičių sumažinant. Kol kas kiek daugiau lietuvių dalyvauja 10:30 val. Mišiose, bet 4 val. p.p. šeštadieniais, kuomet taip pat Mišios yra lietuvių kalba, bažnyčia apytuštė.

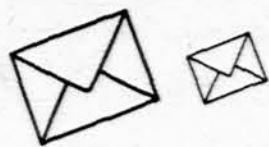
Juokingai atrodo kai kurios buvusios akcijos, raginusios žmones nelankyti Mišių, neaukoti parapijai pinigų. Kas gi pagaliau svarbiau: lietuviškos parapijos išlikimas ar kunigo pavardė? Prarasti lengva, bet susigrąžinti kone neįmanoma. Parapija nėra klebonas, vikaras ar kuris kitas asmuo. Parapija yra tikinčiųjų bendruomenė, kuri už vis labiau turi pasiryžti parapiją visokeriopai remti ir ypač dalyvauti Mišiose bei kitose pamaldose. Ne tuščia bažnyčia, ne klebonas yra parapija, o parapijiečiai. Tik mes patys, lietuviai parapijiečiai, galime išgelbėti ir Švč. M. Marijos Gimimo, ir kitas lietuviškas parapijas nuo uždarymo ar perdavimo kitataučiams. Jeigu per savo užsispyrimą ar aplaidumą to nepadarysime, neturėsime teisės kaltinti nei vyskupų, nei kardinolų, nei ko kito.

parametrą – prognozuojamą naujosios atominės elektrinės elektros energijos kainą. Ją apskaičiuojant buvo įvertinta ir reaktoriaus kaina, ir radioaktyviųjų atliekų bei PBK tvarkymo, ir jėgainės uždarymo, ir daugybė kitų išlaidų. Ši kaina turėtų būti ne didesnė kaip 24 eurai/MWh (apie 8,3 lietuviški ct/kWh). Ir tai – Suomijos sąlygomis, kur darbo jėga yra žymiai brangesnė negu Lietuvoje, kur statomas pirmasis tos serijos reaktorius, kur nėra galimybės panaudoti esamos infrastruktūros ir kur viską tenka daryti praktiškai „nuo nulio“.

Palyginus šią kainą su Lietuvos elektrinėje deginant dujas gaminamos elektros kaina (per 20 ct/kWh) matyti akivaizdus naujojo reaktoriaus pranašumas, kuris dar labiau išryškės toliau augant gamtinių dujų kainai.

Nukelta į 9 psl.

Laiškai, nuomonės, komentarai

ĮDOMUS STRAIPSNIS

Su dideliu susidomėjimu perskaičiau Jono Jasaičio straipsnį „Ar suvoksime, ką reiškia prarasti valstybę?“ Nepaprastai svarbu, kad žmogus, pagyvenęs kurį laiką užsienyje, pamatęs kitokį gyvenimą, nuosekliai nurodo, kas negerai ir kas keistina, kad pagaliau Lietuva galėtų pakeisti savo dabartinį požiūrį bei elgesį ir galėtų padėti ne tik sau, bet ir kiekvienam žmogui.

Autoriaus pastabos labai taiklios dėl valdininkų, kurie turėtų būti tarnautojai; dėl mokytojų, kurie pamiršta, kad mokymas kartu eina su auklėjimu, tautiniu susipratimu. Jam taip pat labai svarbu lietuvių kalbos gadinimas svetimžodžiais. Savo išvadas padarė apklausinėjęs moki-

nus, kurie neturi jokio supratimo, kas darosi Lietuvoje, juo labiau – pasaulyje. Jo nuomone, Lietuvos jaunimas, kad ir bus baigęs aukštuosius mokslus, bet tautiškumo ir pasauliškumo supratimo neturės.

Jonas Jasaitis pasiūlė, tik ar vadovaujantys žmonės atkreips į tai dėmesį ir mėgins ką nors pakeisti? Labai abejoju, juo labiau, kad Lietuvoje jo straipsnio tikriausiai niekas nespausdintų.

Šitokių straipsnių labai reikia, ypač iš žmonių, gyvenančių Lietuvoje, nes mūsų pastabos ten nieko nereikia.

Karolina Kubilienė
Lemont, IL

KUR YRA VYTAUTO DIDŽIOJO PALAIKAI?

Vienas įdomiausių straipsnių „Drauge“ buvo š.m. spalio 21 d. išspausdintas Violetos Rutkauskienės „Vytautą Didįjį prisimenant ir pagerbiant“. Mane ypač sudomino jos užuominos apie Vytauto Didžiojo sarkofagą (jo modelis padovanotas LR prez. Antanui Smetonai 1930 m.). O kur ilsisi Vytauto Didžiojo palaikai, kur tikrasis jo sarkofagas? Kodėl Lietuvos istorikai tuo reikalu nesidomi ir nepasistengia šios mįslės išrišti? Jeigu V. Rutkauskienė gali atrasti medžiagos, gyvendama Čikagos priemiestyje, kodėl Lietuvos mokslininkams ta medžiaga neprieinama? Ar teįjant Lietuvos tūkstantmečio su-

kakčiai, tai būtų daug vertingesnis projektas, kaip Valdovų rūmų užbaigimas ir jiems prabangių baldų pirkimas užsienyje. Sugrąžinti Vytauto Didžiojo palaikus į tėvynę, kurią taip mylėjo, dėl kurios laisvės tiek kovojo, būtų tikrai prasminga.

Jeigu autorė turi daugiau medžiagos šiuo klausimu, prašome pasidalinti su „Draugo“ skaitytojais. Kas žino, kad ir Lietuvoje patogiausiai snūdžiantiems istorikams ji pakutens paširdžius ir jie pakils kokiai nors veiklai...

Vincentas Pakuckis
St. Joseph, MI

MAŽYTĖ LIETUVA?

„Draugas“ turi daug talentingų bendradarbių, savo išsamiais straipsniais jį praturtinančių. Su didžiu malonumu visad skaitau dr. Zenono Prūsio puikius, taiklius straipsnius. Jis logiškai, įdomiai, pagrįstai bei teisingai nušviečia, kas mūsų sielai svarbiausia. Juk lietuviškas dienraštis privalo pirmiausia rūpintis lietuviškais reikalais.

Z. Prūsas savo svariame straipsnyje „Menkavertiškumas–lietuvių tautos ryškė“ (2006.09.29) nuostabiai realiai aprašo istorinius faktus, susijusius Lietuvai su Lenkija. Nepaisant lenkų Lietuvai suteiktų visų blogybių, Lietuva didžiai apdovanojo Lenkiją – davusi jai iškiliausią tautos vadovą. Besilankant Lenkijoje, Krokuvoje, lenkė vadovė Vanda jaučiamu pasididžiavimu dėstė didelei turistų grupei (buvome tik 7 lietuviai, kiti – visi amerikiečiai), kaip Lenkijos karalius Jogaila buvo nepaprastai populiarus, geras karalius, o jo visa dinastija – pati geriausia, veiksmingiausia, daugiausia pasiekusi visoje lenkų istorijoje. Katedroje matėme Jogailos sarkofagą papuoštą per vidurį lietuviškuoju Vyčiu, o tik jo dešinėje – lenkiškasis erelis. Net ir literatūroje vyravo iš Lietuvos ir ten gimęs poetas Adomas Mickevičius.

Kaip koks tikras psichologas, Z. Prūsas, palietęs lietuvių labai didelę silpnę – menkavertiškumą, tiesiog saliamoniškai ir nepaprastu optimizmu palygino lietuvių dažnai vartojamą „mažytę Lietuvą“ su tikrai mažyte valstybe Islandija (vos

296,737 gyventojai), bet niekad, gink Dieve, neminančia savęs „mažyte“... Valio dr. Zenonui Prūsui, taikliu strėlės šūviu pataikius į patį centrą. Čia knieti pridėti ir savo 2 centus: lankant Naująją Zelandiją ir patyrius, jog joje tėra tik 3.5 mln. gyventojų (kaip ir Lietuvoje), negalėjai atsisėbėti kaip aukštai jie patys nemeluotu pasitikėjimu savimi nešė tautos vardą (ne išpūsta tuštybe, bet geranorišku, labai draugišku, kultūringu elgesiu), niekad nesuminėję savęs „mažyte“... Ir niekas niekad nedrįstų ją tokia vadinti...

O kaip su Anglija? Prisiminkime, kokio dydžio ji pati buvo, kai ji valdė visą pasaulį savo imperijos laiku.

Tenka rimtai pritarti J. Prūsui, jog lietuviai turi sukrusti nusikratyti nelemta menkavertystę apie save ir savo kraštą, o didžiuotis ne tik savo tautos garbinga praeitimi – nuo Baltijos iki Juodosios jūros – bet ir stebuklingu tautos atkūrimu ir atgauti bei ugdyti prarastą savigarbą. Ne kiekybiškai, bet kokybiškai matuojama. Lai lietuviai prisimena skaisčios šviesos nešėjo Vaižganto taip lietuviams reikalingą bei reikšmingą patarimą ir jį vykdo: „Savigarba yra akstinas, kad žmogus kovotų su savo likimu. Ji yra dangiškas paskatinimas, kuris pradžia padaro didingą, o įvykdymą dar didingesnį!“

Tegyvuoją didingą didvyrišką Lietuvą!

Stasė E. Semėnienė
Baraboo, WI

KAS IŠGELBĖS AUŠROS VARTŲ PARAPIJĄ NEW YORK?

Vėl mes atsidūrėme tame akli-gatvyje. Nepaisant dedamų pastangų, kad nebūtų New York lietuvių telkinyje uždaryta Aušros Vartų parapija, vargiai ji bus išgelbėta. Girdime Amerikos vyskupų visai tuos pačius argumentus, kaip ir prieš anksčiau uždarant ar besiruošiant uždaryti lietuvių parapijas, neat-sižvelgiant į tai, kad jos dar turi savo

tikinčiuosius, kurie parapijas išlaiko.

Neįtikėtina, kad ne tik komunistai sugeba uždaryti bažnyčias, bet ir katalikų vyskupijos, nepaisant, kad tikintieji maldauja jas palikti, nepaisant, kad tos parapijos jų įkurtos, jų pinigais bažnyčios ir kiti pastatai pastatyti.

Edmundas Petrauskas
Toronto, Canada

PATIKSLINIMAS DĖL MONTESSORI VAIKŲ NAMELIŲ

Knygoje „Lietuvių pėdsakai Amerikoje“, psl. 593 (antrašte – „Alvudas“) rašoma: „Dailininko A. Varno žmona Marija Varnienė, Lietuvoje buvusi Montessori sistemos mokyklos steigėja, su mokine Dome Petrutyte įkūrė Montessori sistemos vaikų darželį – vaikų namelius Marquette Park lietuvių kolonijoje, kuriuos rėmė Irena ir Leonas Kriaučeliūnai, keletą dešimtmečių darbavęsi toje srityje. Ilgainiui šie nameliai buvo pavadinti Kriaučeliūnų Montessori Vaikų nameliais. Jie turėjo užsidaryti, Marquette Park užplūdus juodajai rasei“.

Tačiau Montessori namelių istorija iš tikrųjų buvo tokia.

A. ir M. Varnai, D. Petrutyte su būriu veikėjų 1958 metais įkūrė Montessori draugiją. Jie savo namuose įrengė Montessori klasę ir privačiai ją atidarė mažai grupei vaikų. Pasivadino „Židinelis“. 1959 m. tose patalpose buvo suruošta psichopedagoginės medžiagos paroda, kurią gausiai lankė lietuviai ir amerikiečiai mokytojai. D. Petrutyte skaitė kelis ciklus paskaitų.

Susidomėjimas augo, Marquette Park tuo laiku gyveno daug jaunų

šeimų. Lietuvių Montessori draugija pradėjo rūpintis didesnėmis patalpomis. Į pagalbą atėjo dr. Leonas Kriaučeliūnas, 1963 m. nupirkdamas pastatą – 2745 W. 69th gatvėje, priešais Šv. Kryžiaus ligoninę. Vasaros metu vyko remontai, pritaikant patalpas vaikų poreikiams.

Montessori draugija pasamdė S. Vaišvilienę būti auklėtoja. Ji, su didele J. Juknevičienės pagalba, įrengė klasę. 1963 m. spalio 14 dieną buvo atidaryti Lietuvių Montessori Vaikų nameliai, kuriuos lankė rytinė ir popietinė grupė. Nameliai vėliau buvo pavadinti „Kriaučeliūnų Vardo Montessori Vaikų nameliais“.

Sumažėjus vaikų skaičiui ir auklėtojai atsisakius dirbti, 1995 metais Montessori d-jos nutarimu, nameliai buvo uždaryti. Didelis vaikų skaičius mokėsi šeimos nameliuose, dalis jų vėliau augindami savo vaikus juos leido į „Žiburėlį“ Lemont.

Vaikų namelių turtas pervežtas į Lemont Montessori sandėlį. Buvęs namelių pastatas nugriautas, padaryta mašinų statymo aikštė.

Stasė Vaišvilienė
Oak Lawn, IL

1963 m. gruodžio 7 d. įvyko Vaikų namelių šventinimas. Pirmoje eil. iš kairės: Stasė Vaišvilienė, kun. Edmundas Abromaitis, Viktorija Orentienė, Irena Kriaučeliūnienė; II eil.: Teodoras Blinstrubas, Jonas Jasaitis, Jeronimas Ignatonis, Petras Vėbra, dr. Leonas Kriaučeliūnas.

AR TIKRAI?

Neseniai vyriausioji redaktorė Danutė Bindokienė ragino visus „Draugo“ skaitytojus nebijoti „Laiškai, nuomonės, komentarai“ skyriuje pareikšti savo minčių ir tuo praturtinti „Draugą“. Nežinau, ar šiuo savo laiškeliu jį tikrai praturtinsiu, bet štai ir mano viena pastabėlė.

Spalio 18 dienos „Draugo“ pirmo puslapio antraštė „Jungtinės Valstijos išaugo dar vienu milijonu“ mane tikrai nustebino. Kadangi kiti laikraščiai tuomet rašė apie JAV gyventojų skaičiaus išaugimą visu šimtu

milijonų, tai norėjau tuojau sakyti, kad čia kažkas ne taip su „Draugo“ aritmetika. Bet ar tai tikrai „Draugo“ klaida? Gal ir ne, ypač jei tą antraštę „suklijavęs“ autorius norėtų kaip nors pasiaiškinti dėl tos klaidos (?), jis ar ji galėtų mums visiškai logiškai atsakyti, kad išaugimas tikrai buvo tik vienu milijonu, šmaikščiai pridėdamas, kad tai įvyko, sakykime, per paskutinį pusmetį, o ne per paskutiniuosius 39 metus.

Aleksas Vitkus
Palos Heights, IL

PASIVAİKŠČIOJIMAI PO LIETUVĄ

42 Įsruties pedagoginės kolegijos studentai ir filologijos fakulteto dėstytojai ankstyvą spalio 29-osios rytą išvykome į Kauną.

Visi į kelionę susiruošę studentai mokosi lietuvių kalbos, kai kurie iš lietuvių šeimų, tad kelionės tikslai visiems labai aiškūs – susipažinti su artimiausiais kaimynais, pavaikščioti Lietuvos žemę, paklausti lietuvių kalbos.

Ekskursijos organizatoriaus A. Bartniko tikslas – parodyti etnografinę Lietuvą, kuri gražiausiai ir prasmingiausiai yra pristatoma Liaudies buities muziejuje Rumšiškėse.

Pakeliui į Lietuvą A. Bartnikas papasakojo apie Prūsijos vietovardžių kilmę, priminė kitus istorinius įvykius, kurie neatsiejami su studentų gyvenamąja vieta, kuri senovėje vadinosi Nadruva. Tuo vardu pasivadino ir lietuvių švietimo, kultūros ir informacijos centras Įsrutyje. Lietuva mus pasitiko šaltu rudenišku lietuvi. Todėl autobuse aiškinomės Lietuvos vardo kilmę ir nusprendėme, kad kitaip ir negali būti: kur lietus – ten Lietuva.

Nusileidus nuo Aleksoto tilto

nuotaika visai pasitaisė. Prieš akis Kauno senamiestio panorama: gražioji Vytauto bažnyčia, sraunusis Nemunas, kuris nuplukdo į marias ne tik lietuvių, bet ir Karaliaučiaus krašto žmonių ilgesį ir meilę. Akimis paglostę senąjį Kauną, sustojome Rotušės aikštėje.

Papasakoti apie Kauną sutiko Sigitas Šamborskis, nenuilstantis Karaliaučiaus krašto mylėtojas ir pagalbininkas.

Aplankėme Vytauto bažnyčią, pastovėjome prie Maironio paminklo ir kapo, apžiūrėjome katedrą, paklaidžiojome po senamiestį...

Kadangi svarbiausias kelionės tikslas – pavaikščioti ne tik po šiandieninę, bet ir po 19 a. Lietuvą, skubėjome į Rumšiškės.

Taip jau sutapo, kad ekskursija vyko spalio 29 dieną – paskutinę ekskursijų sezono dieną, todėl ekskursijos vadovė labai nuoširdžiai papasakojo Mažosios Lietuvos jaunimui apie Didžiąją Lietuvą 19 a. pabaigoje, 20 a. pradžioje. Pakeliavome po etnografinius Lietuvos regionus, pabuvojome senosiose sodybose. Jose ypač domino autentiški buities reikmenys. Įspūdį paliko pasakojimai

apie tėvų ir vaikų santykius ir tokią paprastą, bet teisingą gyvenimo būdą bei tvarką namuose, kur kiekvienas šeimos narys turėjo savo vietą ir buvo reikalingas. Kokie tvirti ir erdvūs tie senieji namai, matyt, kaip ir vertybės ten gyvenusių žmonių.

Pastovėjome Suvalkijoje, pavaikščiujome Aukštaitijoje, prisilietėme prie žemaitiškos trobos, žvilgtelėjome, kaip gyveno dūkai. Apžiūrėjome pagauti vėją pasiruošius vėjinius malūnus ir išvažiuojame į 20 a. pradžios miestą. Miestas kaip visais laikais: jame visada vyksta statybos, prekyba, atidarytos arbatinės, už kampo amatininkų dirbtuvės... Smagu, spalvinga...

Rudens diena trumpa ir mūsų pasivaikščiojimai eina į pabaigą. Grįžom į Kauną. Jaunimas labai norėjo aplankyti ir šiuolaikinę žmonių susitelkimo vietą, tad stabtelėjome prekybos centre „Mega“.

Smagu svečiuose, bet laikas spaudžia grįžti namo. Atsisveikinimo liudėsį padidino kapinėse spingsinčios žvakutės, kurios priminė dar vieną lietuvių tradiciją – pagerbti mirusįjį ir pamąstyti, kad

žmogaus gyvenimas yra labai trumpas, išlieka tik prisiminimas ir tradicijos. Išvažiuodami iš senojo Kauno, dar kartą pasigrožėjome senamiestiu, baltąja gulbe Rotušė, išspūdingąja Prisikėlimo bažnyčia.

Žaismingai nuteikė Aleksoto tilto žiburiai, kurie išlydėjo mus iš Kauno.

Kelionė į kiekvieno širdį įnešė sumaištį. Vieni pasižadėjo sugrįžti, kiti žavėjosi kultūra, treči pasijautė artimesni Lietuvai. Abejingų nebuvo. Gal dėl to ilgokai grįžtant namo visi tiesiog paskendo savo mintyse ir jausmuose. Ir tik Alekso Bartniko paraginti atsisveikinti su Lietuva dainuojant, jaunuoliai uždainavo.

Smagi ir prasminga buvo kelionė. Studentai ir mes, dėstytojai, esame dėkingi Čikagos Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai, Viliui Trumpjonui už finansinę paramą, A. Bartnikui už kelionės organizavimą, S. Šamborskiiui už įdomų pasakojimą.

Įsruties pedagoginės kolegijos lietuvių kalbos dėstytoja
Irena Kiudulienė

Prie įėjimo į mūsų kambarą buvo maziukas kambaryukas. Čia buvo indas būtinai reikalingas. Nakčiai indas buvo per mažas ir srutos liejosi per visas puses. Rytą reikėjo prieškambarį išvalyti, bet visi norėjo išsisukti nuo to darbo.

Mūsų kambario seniūnu buvo paskirtas vienas sunkių darbų kalėjimo kalinys, kuris su tuo transportu ėjo į kitą sunkių darbų kalėjimą. Jis paaiškino, kad vienas sergantis priteršęs prieškambarį ir smogikas, kuris atėjo mus išvesti į išvietę, išvarė iš lovos sergantį, kuris, be to, turėjo dar ir vandens ligą, valyti prieškambario.

Išeinamoji buvo kiek toliau nuo gyvenamųjų barakų. Sruatinė buvo išmūryta, o ant jos pastatyta išeinamoji. Joje buvo apie 40 skylių su dangteliais. Visa buvo švariai išplauta ir švariai užlaikoma.

Vienas stovyklos suimtųjų pasakojo mums savo išgyvenimus iš tos stovyklos gyvenimo.

Toje stovykloje buvo ir žydų. Žiemą prieš tai, kada smarkiai šalo, atėję smogikai naktį išvarė nuogus suimtuosius į išvietę ir įsakė visiems išsistūsti ant lentų – sėdynių ir rankomis išmatas ištepti ant sėdynių ir dangtelių. Tada juos vėl nuvarė gulti.

Kada išmatos jau buvo prie lentų prišalusios, smogikai išvarė nuogus žydus į išvietę ir įsakė sėdynes ir dangčius švariai nuvalyti. Neturėdami jokių įrankių, žydai turėjo nuigrandyti išmatas nagais nuo lentų. Kai jie buvo visiškai švariai nuvalę, vėl nuvarė juos gulti.

Kada iš išvietės veždavo srutas, jas suimtieji pumpuodavo į statines, kurios buvo įmontuotos ant ratų. Kad pompos žarna neužspringtų, vienas žydas turėjo atsistoti sрутų duobėje ir srutas rankomis nuolat maišyti. Pripildžius statinę, suimtieji turėjo ją bėgom išvežti į laukus ir išpilti. Žydas, turėjo rankomis statinę išgrandyti ir tada stoti į statinę ir laikyti statinės dangtį. Suimtieji jį turėjo vežti taip statinėje stovintį atgal į stovyklą. Nereikia manyti, kad tiems suimtiesiems būtų buvę leista nusiplauti arba išsivalyti drabužius. Jie turėjo eiti į baraką su visais nešvarumais.

Toje stovykloje buvo ir moterų. Jų barakai buvo atitverti. Mums pasakojo, kad smogikai daug moterų ir mergaičių išprievartavo. Buvę net tokių atsitikimų, kad stovyklos viršininkas moteris prievartavo kitų moterų akivaizdoje. Tokiai moteriai, kuri patiko kuriam smogikui, nebuvo kitos išeities, kaip pasiduoti smogiko užgaidoms arba mirti. Moteris, kurios jiems nenorėdavo pasiduoti, jie nužudydavo, įvairiais būdais kankindavo, varydami jas į sunkiausius ir bjauriausius darbus.

Penktą rytą vėl atvyko policijos automobilis mūsų paimti. Policijos viršininkas vėl mus surakino po du, susodino į sunkvežimį ir su stipria apsauga nuvežė į Stetiną. Kalėjime mus užregistra-

NACIŲ PRAGARE

Kalinio Nr. 40627 išgyvenimai
nacių koncentracijos stovyklose
1941–1945

JONAS GRIGOLAITIS

Nr. 6

vo, davė po sumuštinį ir vėl nuvarė į stotį su stipria policijos apsauga kaip pikčiausius nusikaltėlius. Publika su panika žiūrėjo į mus kaip į sumintų banditų gaują.

Stotyje radome kaliniams vežti vagonus, į kuriuos mus vėl suvarė. Berlyne tuo laiku siautė šiltinė, dėl to mus vežė aplinkinių kelių. Pavakariais pasiekėme Stralsundą, kur mus vėl nuvežė į kalėjimą. Mes penki patekome į vieną kambarą. M. Reizgys, vienas pirklys iš Stetino, kuris sakėsi pardavęs partijos nariams drabužius be leidimų ir už tai buvo nubaustas dvejus metus sunkių darbų kalėjimo. Trečiasis buvo kariuomenės vyr. viršila. Jo kuopa rytų fronte pavogė kiaulę, kuri jau buvo perimta kariuomenės žinion. Už tai buvę nubausti kuopos vadas, būrio vadas, jis, viršila ir dar keli dalyviai po trejus metus sunkių darbų kalėjimo. Jis vyko į kariuomenės bausmės stovyklą Lingen'e, ties Olandijos siena. Ketvirtasis buvo policijos valdininkas iš Dancigo. Jis labai keikė savo žmoną, nes sakėsi dėl jos patekęs į kalėjimą. Žmona turėjusi meilužį partietį, o kai jis norėjęs jį išmesti iš namo, tas jį dėl kažkokio fiktyvinio nusikaltimo apskundęs gestapai. Jis buvęs tuoj suimtas.

Po kelių dienų vėl pradėjome rengtis kelionėn. Mus perkėlė į salę, kur suėjo visi į transportą paskirtieji. Visi žinojo, kurlink jie vežami, tik mudu su Reizgiu dar nežinojome savo kelionės galo. Kada kalėjimo viršininkas peržiūrėjo mūsų lydimuosius dokumentus, jis, be kitko, paklausė, kurie iš mūsų vyksta į Oranienburgą. Kada nė vienas neatsiliepė, mudu supratome, kad bene būsime mudu.

Iš Stralsundo nuvežė mus į Buetzow. Čia jau rinkosi visi, kurie vyko į Oranienburgą. Mūsų būry buvo apie 80 vyrų ir moterų. Iš stoties mus nuvarė į sunkių darbų kalėjimą. Ten teko koridoriuje apie porą valandų palaukti. Tada pradėjo po vieną šaukti į raštinę ir registruoti, pareikalavdami įvairių asmens žinių. Jau manėme, kad mus paliks čia, bet pagaliau liepė sustoti gretomis ir išvežė atgal į miestelį, kur buvo teismo kalėjimas.

Čia suvarė į kalėjimo mokyklos salę ir paliko mus apie savaitę laiko gyventi. Per dienas reikėjo pešioti senas kanapines virves. Pro langus net galima buvo žiūrėti į gatvę. Mes gyvenome kaip išimtininkai. Valgis buvo pusiau pakenčiamas.

Paskutinį kartą prieš Oranienburgą sustojome Neu-Brandenburge. Čia pernakvojome kalėjime. Teiravaus pas kalėjimo kalifaktorių, kaip ten tame Oranienburge esama, nes daug buvau apie tą stovyklą skaitęs ir girdėjęs. Jis mane ramino, sakydamas, jog kalbama, kad jaunieji ir pikčiausi smogikai būsią išvežti į frontą ir jų vieton pareis senesni, ramesni vyrai, kurie jau taip nebešėls. Jis man sakė, kad esą nereikia nusiiminti ir nusigąsti.

Iš jo kalbos supratau, kad nieko gero laukti netenka. Bet vis dar negalėjau įsivaizduoti, kaip ten iš tikrųjų galėtų būti.

Neu-Brandenburgo stotyje mus nuvarė į keleivinį vagoną, kuris buvo rezervuotas kalinių transportui. Čia ilipo ir būrys moterų, vežamų į Ravesburgo moterų koncentracijos stovyklą. Dalis nuo mūsų būrio atsiskyrė ir nuvažiojo kita kryptimi arba buvo suvaryti į kitus vagonus. Tame vagone likome tik būsimieji koncentracininkai.

Fuerstenbergo stotyje moteris jau pasitiko smogikės. Komandos viršininkė, įėjusi į vagoną, gana griežtu tonu išvijo moteris kuo skubiausiai iš vagono. Vagone likome tik vieni vyrai, gal apie keturiasdešimt.

Mus lydįs policmeisteris dar davė mums kelis naudingus patarimus, „kaip išvengti didesnių nemalonumų“. Iš jo kalbos supratome, kad stovykloje galima laukti įvairių netikėtumų. Jis ragino mus nenusiminti, o tik elgtis drąsiai, kareiviškai. Jis, be kitko, patarė stotyje išlipti iš vagonų jau be kepurų ir lipti iš vagono kiek galint greičiau, kad smogikams nebūtų progos mums „padėti“. Toliau patarė greit ir tvarkingai išsirikiuoti, ramiai stovėti, į klausimus atsakinėti aiškiai ir drąsiai ir nežiūrėti smogikams į akis.

Tokie pamokymai mums buvo gana naudingi, bet mus taip pat nemažai ir jaudino. Kuo labiau artėjome prie tikslo, tuo labiau didėjo mūsų susijaudinimas. Be to, policmeisteris mums patarė suvalgyti visas maisto atsargas, nes smogikai vis tiek atimsią. Susijaudinę laukėme momento, kada traukinys sustos Oranienburgo stotyje ir turėsime susipažinti su realybe. Kol iš vienos stovyklos nuvykau į kitą, praėjo ne mažiau kaip šešios savaitės.

ORANIENBURGE (SACHSENHAUSEN)

Pagaliau traukinys sustojo Oranienburge. Smogikai, ginkuoti šautuvais ir automatiniais ginklais, jau mūsų laukė.

Bus daugiau.

Tarptautinė kaligrafijos paroda

Parodos „Savos raidės“ lankytojos.

Eltos nuotr.

Vilnius, lapkričio 13 d. (ELTA) — Vilniaus dailės akademijos galerijoje „Akademija“ atidaryta tarptautinė paroda „Savos raidės“.

Parodą papildė tą pačią dieną Dizaino katedroje surengtos kūrybinės dirbtuvės, kuriose patirtimi dalinosi

kaligrafai iš Lietuvos ir užsienio.

Parodoje dalyvauja Vilniaus, Telšių, Kauno, Klaipėdos kaligrafai, aukštųjų dailės mokyklų dėstytojai, pakviesti pasaulyje žinomi šrifto meistrai iš Vokietijos, Anglijos, Prancūzijos, Izraelio, Suomijos, Olandijos.

K. Daukšys: A. Kubilius privalgė pupų

Vilnius, lapkričio 14 d. (ELTA) — Formuojančiam Seime naują opozicijos bloką Darbo partijos vadovui parlamentarui Kęstučiui Daukšiui keistas pasirodė Tėvynės sąjungos vadovo Andriaus Kubiliaus šio bloko pakrikštyjimas „PUP'os bloku“.

„Matyt, A. Kubilius buvo pupų privalgęs pats, tai ir pavadino tai kažkaip keistai“, — sakė K. Daukšys.

Artimiausiu metu planuojama tęsti pokalbius su Naujosios sąjungos ir liberaldemokratų vadovais.

„Tarsimės, ar turės šios dvi partijos pakankamai valios užmiršti kai kurias praeities nuostatas tam, kad

galėtų dirbti Lietuvos ateičiai“, — sakė K. Daukšys.

Seime besiformuojanti Darbo partijos, frakcijos „Tvarka ir teisingumas (Liberalai demokratai)“ ir Naujosios sąjungos opozicinį bloką Tėvynės sąjungos vadovas Seimo vicepirmininkas A. Kubilius pavadino „PUP'os bloku“.

Šį sutrumpintą pavadinimą jis sudarė iš Naujosios sąjungos vadovo Artūro Paulausko, buvusio Darbo partijos vadovo Viktoro Uspaskicho ir partijos „Tvarka ir teisingumas (Liberalai demokratai)“ vadovo Rolando Pakso pavardžių pirmųjų raidžių.

Diskusijos dėl vizų atsisakymo atidedamos

Atkelta iš 1 psl.

kad ypač Lietuva energingai siekia biometrinių pasų ir bandė sumažinti ilgiau nei leidžia viza JAV pasiliekančių savo piliečių skaičių.

„Tikimės, kad šios šalys energingai stengsis įvykdyti tuos techninius reikalavimus, ir dėl to mums lengviau ginti vizų atsisakymo programą“, — sakė jis.

J. Shimkus nurodė, kad vizų atsisakymo programos Baltijos šalių piliečiams klausimas yra ne tiek debatų dėl imigracijos, susijusių pirmiausia su pietine JAV siena ir nelegalia imigracija, dalis, bet veikiau debatų dėl nacionalinio saugumo dalis.

„Po rugsėjo 11-osios sutariama,

kad mes turime būti tikri dėl to, kas atvyksta į mūsų šalį ir kodėl“, — pažymėjo jis.

Paklaustas apie tikimybę, kad vizų atsisakymo programa bus visiškai nutraukta, J. Shimkus išreiškė viltį, kad taip neatsitiks.

„Trikdantis dalykas dėl šių debatų yra tas, kad turime tokias šalis kaip Baltijos valstybės, kurios dabar yra NATO ir ES narės ir tvirtos Jungtinių Valstijų karo su terorizmu rėmėjos ir kurioms netaikomas vizų atsisakymo režimas“, — sakė jis.

Kita vertus, yra tokių NATO ir Europos Sąjungos narių, kurios ne taip stipriai įsipareigojusios, bet joms taikomas šis režimas, pridūrė jis.

SPORTAS

* **Dar du įvarčius įmušė bei rezultatyvų perdavimą atliko Dainius Zubrus, o jo Washington „Capitals“ komanda pirmadienį iškovojo aštuntąją pergalę septynioliktosiose NHL reguliariojo sezono rungtynėse, svečiuose 4:1 nugalėjęs Floridos „Panthers“ komandą. Per beveik 20 minučių puolėjas iš Lietuvos iš viso penkis kartus smūgiavo į vartus bei blokavo varžovo metimą.**

* **Trečią pergalę iš eilės bei penktąją septintose NBA čempionato reguliariojo sezono rungtynėse iškovojo Rytų konferencijos Centriniam pogrupyje pir-**

maujanti Cleveland „Cavaliers“ komanda su Žydrūnu Ilgausku, pirmadienį svečiuose 102:96 įveikusi New York „Knicks“ krepšininkus. Lietuvos nugalėtojams pelnė 4 taškus, po krepšiais atkovojo 7 kamuolius, atliko rezultatyvų perdavimą bei kartą prasižengė.

* **Škotijos aukščiausios futbolo lygos vicečempionės Edinburgh „Hearts“ vienuolikės vyriausiuoju treneriu paskirtas Kauno „FBK Kauno“ komandai Lietuvos čempionės titulą po metų pertraukos gražinęs Eugenijus Riabovas. Jis komandai vadovaus laikinai.**

Neįveikus smurto šeimoje, negalima kalbėti apie visuomenės gerovę

Vilnius, lapkričio 14 d. (ELTA) — Seimo narės Marijos Aušrinės Pavilionienės teigimu, neįveikus ar nesumažinus smurto šeimoje, negalima kalbėti apie visuomenės gerovę, lyčių lygybę ar lygias galimybes, kadangi smurtas šeimoje žeidžia kiekvieną jos narį, stabdo ir žaloja žmogaus asmenybės vystymąsi, palieka gilius randus individo psichikoje. Tai parlamentarė pabrėžė antradienį Seime surengtoje konferencijoje „Smurtas šeimoje — žmogaus teisių pažeidimas“.

Pasak M. A. Pavilionienės, šiandien visos valstybės smerkia ir kovoja su tarpvalstybiniu terorizmu, tačiau ne visos šalys turi smurto mažinimo ir smurto šeimoje įveikimo įstatymus bei programas, kuriais būtų galima stabdyti nematomą terorizmą — smurtą šeimoje. Nematomas terorizmas — kasdienis fizinis, psichologinis, lytinis ir ekonominis smurtas šeimoje, psichologiškai ir fiziškai žalojantis įvairaus amžiaus ir įvairių visuomenės sluoksnių žmones.

Negausiais smurto šeimoje tyrimais Lietuvoje nustatyta, kad dvi iš trijų moterų patiria fizinį ir lytinį smurtą nuo vyro, su kuriuo gyvena. 1996-1997 metais apklausus apie 300 moterų paaiškėjo, kad 63.3 procento moterų, sulaukusios 16 metų, patyrė fizinį ir lytinį smurtą, 42.2 proc. ištekęsusių ir partnerystėje gyvenančių moterų taip pat patyrė fizinį ir lytinį

smurtą. Apklausos parodė, kad nuo smurto šeimoje moteris labiau nukentčia nei nuo smurto už šeimos namų ribų. Lietuvos tyrimai atskleidė, kad 57.4 proc. moterų nužudomos namuose, o remiantis JAV statistika — 70 procentų moterų. Amerikiečių smurto tyrimais nustatyta, kad 60 procentų vyrų pirmieji griebiasi smurto ir kad 48 procentai mėgstamųjų išgerti vyrų naudoja smurtą prieš šeimos narius.

Parlamentarė pabrėžė, kad smurtas šeimoje stabdytinas ne vien dėl to, kad žaloja asmenį ir šeimą, bet ir todėl, kad smurtas šeimoje valstybei atneša didelę ekonominę žalą: smurtą patyrusio žmogaus teisių gynimas ir atkūrimas, gydymas ir reabilitacija, grąžinimas į visuomenę valstybei kainuoja dideles lėšas, nekalbant apie tai, kad smurto sužalotas žmogus ilgą laiką ar net visą gyvenimą negali būti visavertis visuomenės gyvenimo dalyvis, kūrybingai, gerai atlikti pareigas šeimai.

„Reikia laiko ir daug kantraus švietėjiško bei mokslo tiriamojo ir valstybės institucijų darbo, žiniasklaidos brandos ir supratimo, kad Lietuvos politikai ir piliečiai nustotų ginti ir skleisti nežinojimo tamsą ir nustotų vadinti tradicinę šeimą, kurios esmėje glūdi moters išnaudojimas ir pažeminimas, visuomenės stabilumo ir tradicijų išsaugojimo garantu“, — teigė Seimo narė.

Liberalai prašo ištirti ministro kelionę

Vilnius, lapkričio 14 d. (BNS) — Liberalų sąjūdžio frakcija Seime siekia, kad Maskvoje įvykęs vidaus reikalų ministro Raimondo Šukio ir finansinėmis machinacijomis įtariamo buvusio politikos Viktoro Uspaskicho susitikimas būtų įvertintas teisiškai ir politiškai.

Anot Liberalų sąjūdžio frakcijos pranešimo, antradienį liberalai paprašė Generalinę prokuratūrą įvertinti ministro veiksmus kelionės į Maskvą metu. Parlamentarai prokuratūros teiraujasi, ar ministro veiksmuose nėra nusikalstamų veikų požymių.

„Norime išsiaiškinti, ar ministras savo veiksmais neviršijo įgaliojimų ir nepakenkė Lietuvos teisės saugos institucijų vykdomam ikiteisminiam procesui“, — sako frakcijos seniūnas Eligijus Masiulis.

Liberalai taip pat paprašė prem-

jerą Gediminą Kirklį įvertinti jo vadovaujamo ministrų kabineto nario iniciatyvą susitikti su įtariamuoju Lietuvos teisės saugos tiriamoje baudžiamojoje byloje.

„Galbūt dabar jau galime laukti, jog ministras pradės pasaulinį turą, kviesdamas ir kitus nuo Lietuvos teisės saugos institucijų besislapstančius ar politinio prieglobsčio svetur prašančius įtariamuosius grįžti ir duoti parodymus, taip galutinai diskredituodamas valstybę bei jos teisės saugos institucijas?“, — pranešime spaudai cituojamas Liberalų sąjūdžio frakcijos seniūnas.

Tuo tarpu Seimo pirmininko pavaduotojas, liberalcentristas Algis Čaplikas, palaikydamas savo bendrą partietį R. Šukį, teigia, kad Liberalų sąjūdis be reikalo gaišina teisės saugos laiką.

Kodėl praradome norą pažinti savo istoriją?

Atkelta iš 1 psl.

„Jūs stebitės, kad mūsų spauda nieko nerašo apie Lietuvą? Ji vadovauja si principu: jeigu šuo įkando žmogui, nieko stebėtino, bet jeigu žmogus įkando šuniui, įdomu...“

„Naujų“ koncepcijų atradėjai dažniausiai patys nelabai ką sugeba, bet jie pašėlusiai nori būti žinomi. Ir tikrai jų pavardės nuskamba plačiai. Tačiau tik tikrieji istorijos gerbėjai žino R. Šmigelskytės, I. Lukšaitės, Z. Kiaupos, J. Kiaupienės, G. Sliesoriūno ir kitų kruopščiųjų istorikų pavardes. Jų darbuose atskleidžiami, tikslinami mažai žinomi faktai, bet jie lieka beveik nepastebėti.

Sąmoningai neminiu skandalinių frazių autorių, nes jie ir taip žinomi. Ką gi, mes neturime šalies kultūros politikos. Mūsų valdžios vyrų ir moterų ausys kurčios, kai kalbama apie šalies kultūrą, tautos išlikimo

galimybes. Jų požiūrį dar kartą pademonstravo praėjusios savaitės pabaigoje Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakultete įvykusi konferencija „Tautinio tapatumo išsaugojimas Europos Sąjungoje“. Dalyvavo gausus būrys Europoje pripažintų teisininkų, filosofų, istorikų, buvo analizuojama tautų išlikimo problema naujame globalizacijos procese, tarptautinės teisės santykis su nacionalinės teisės normomis.

Ši tematika turėjo būti įdomi ir politikams, tačiau atvyko tik tie, kurie buvo pakviesti skaityti pranešimų. Pasak konferencijos organizatorių, kvietimai buvo išsiuntinėti įvairioms partijoms, Seimo nariams. Deja, jie nepasirodė.

Nejučia susimąstai, kas atsitiko, kad praradome norą pažinti savo tautos istoriją? Tai turėtų būti ne vien valdžios rūpestis.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Popiežius kviečia Vatikano vadovus aptarti nesutarimus

Vatikano miestas-valstybė.

Vatikanas, lapkričio 14 d. (AFP/BNS) — Popiežius Benediktas XVI pakvietė aukščiausius Vatikano pareigūnus aptarti Katalikų Bažnyčios viduje iškilusių nesutarimų dėl kunigų celibato ir liturgijos reformų, pirmadienį pranešė Vatikano spaudos tarnyba.

Pranešime spaudai teigiama, kad popiežius ir Vatikano departamentų vadovai „apsvarstys reikalavimus atleisti nuo išpareigojimų laikytis celibato ir reikalavimus vėl leisti eiti dvasininko pareigas vedusiems kunigams“.

Vyriausiasis Vatikano atstovas spaudai tėvas Federico Lombardi pažymėjo, kad susitikimo metu nebus svarstomi celibato prievolės pakeitimai, bet bendrai diskutuojama apie šį klausimą ir kai kuriuos konkrečius atvejus.

Devynių kongregacijų ir 11-os popiežiškųjų tarybų, sudarančių Romos kuriją, vadovai ketvirtadienį aptars krizę, kuri kilo po to, kai arkivyskupas Emmanuel Milingo rugsejo mėnesį Washington, DC į kunigus išventino keturis vedusius vyrus.

Tai iš karto privertė ekskomunikuoti šį iš Afrikos kilusį arkivyskupą. E. Milingo savo paties ekskomu-

nikavimą, draudžiantį jam priimti sakramentus ir dalyvauti viešuose maldos aktuose, atmeta.

Gruodžio 8-10 dienomis jis planuoja į New York sukviesti daugiau kaip tūkstantį vedusių kunigų ir jų žmonas.

„Šventasis Tėvas ketvirtadienį, lapkričio 16 dieną, šaukia susitikimą, per kurį bus aptarta padėtis, susidariusi dėl E. Milingo nepaklusnumo“, — teigiama pranešime spaudai.

Katalikų Bažnyčia tvirtina, kad jos kunigai turi laikytis celibato, ir atmeta galimybę leisti jiems tuoktis, nors tai padėtų išspręsti daug kur pasaulyje jaučiamą kunigų trūkumą problemą.

Pirmajame tūkstantmetyje kunigams būdavo leidžiama vesti, tačiau per 1139 metais vykusį Laterano II susirinkimą Bažnyčia kunigų santuokas pasmerkė.

E. Milingo yra ne tik aktyvus kunigų santuokų šalininkas, bet ir pats 2001 metais davė santuokos įžadus per masinę tuoktuvių ceremoniją Sun Myung Moon Susivienijimo Bažnyčioje. Vatikanas šios santuokos niekada nepripažino, ir vėliau E. Milingo vėl sutiko laikytis Katalikų Bažnyčios nuostatų.

Iš Irako Aukštojo mokslo ministerijos pagrobta šimtas žmonių

Baghdad, lapkričio 14 d. („Reuters“/BNS) — Irako policijos specialiųjų pajėgų uniformomis vilkėję užpuolikai Baghdad miesto centre antradienį įsiveržė į Aukštojo mokslo ministeriją ir pagrobė iki šimto vyrų, sakė šios ministerijos atstovė.

Pasak jos, užpuolikai atvažiavo naujais automobiliais ir įsiveržė į ministerijos Tyrimų valdybos pastatą, esantį Karados rajone, kur gyvena ir sunitai, ir šiitai.

Jie suvarė visas moteris į vieną patalpą, atėmė jų mobiliuosius telefonus ir išsivarė vyrus — darbuotojus, apsaugininkus ir lankytojus.

Irako aukštojo mokslo ministras paskelbė, kad po to, kai antradienį buvo pagrobta daug ministerijos darbuotojų, bus sustabdytas dėstymas Baghdad universitetuose.

„Neturime kitos galimybės, tik sustabdyti dėstymą universitetuose,

bent jau Baghdad, kol išsiaiškinsime, kas atsitiko, — sakė Abed Dhiab al Ujaili. — Nesame pasirengę prarasti daugiau profesorių“.

Vienas tarnautojas, kuris sakė matęs, kaip Aukštojo mokslo ministerijoje buvo pagrobta dešimtys žmonių, tvirtino, kad policininkai pasyviai stebėjo, kaip užpuolikai norėdami atskirti sunitus nuo šiitų tikrino asmens tapatybės korteles, o paskui išsivežė vyrus sunitus.

Šis tarnautojas, kuris dirba ministerijos pastate, bet incidento metu buvo išėjęs į banką, pasakojo, jog grįžęs pamatė, kad visi darbuotojai vyrai yra išrikiuoti automobilių stovėjimo aikštelėje.

„Užpuolikai automobilių aikštelėje tikrino tapatybės korteles. Jie atsirinko tik sunitus“, — pasakojo tarnautojas. — Policijos pareigūnai viską stebėjo ir nieko nedarė“.

EUROPA

BERLYNAS

Vokietijos prokurorai antradienį gavo žmogaus teisių gynimo organizacijų skundą, kuriuo siekiama apkaltinti postą paliekantį JAV gynybos sekretorių Donald Rumsfeld dėl blogo elgesio su kaliniais Abu Ghraib ir Guantanamo. Federalinė prokuratura, kuri 2004-aisiais atsisakė imtis panašios bylos, patvirtino, kad gavo tokį skundą ir kad jame taip pat minimi JAV teisingumo ministras Alberto Gonzalez, buvęs CŽV direktorius George Tenet ir aukšto rango karininkai.

LONDONAS

Washington ir Londonui susiduriant su didėjančiu nepriteklumių pagėg buvimui Irake ir iš naujo svarstant savo strategiją, britų ministras pirmininkas Tony Blair paragino Iraną ir Siriją padėti stabilizuoti Iraką ir pagrasino, kad priešingu atveju jų laukia izoliacija. T. Blair sakė, kad smurtui Irake nuslopinti reikalinga Artimųjų Rytų strategija, kuri apimtų regiono problemas, ir kad galima nauja partnerystė su Sirija ir Iranu.

BRIUSELIS

Gruzijos ministras pirmininkas Zurabas Nogaidelis pirmadienį apkaltino Rusiją, kad ji rengia karo veiksmus remdama „provokacinį“ referendumą nepripažintoje Pietų Osetijos respublikoje ir griežtindama retoriką dėl Gruzijos. Per vizitą į Europos Sąjungos (ES) būstinę Briuselyje Z. Nogaidelis sekmadienį įvykusį referendumą dėl buvusios Gruzijos autonomijos nepriklausomybės pavadino dalimi Kremliaus strategijos padidinti įtampą Gruzijoje.

JAV

WASHINGTON, DC

Prezidentas George W. Bush ir kovotojų už pilietines teises vadovai pirmadienį simboliškai paklojo pamatus Martin Luther King memoria-

lui, kuris bus pirmasis afroamerikiečiui skirtas paminklas Nacionalinės Atminties žaliwoje zonoje sostinės centre. Nepaisydami šalčio pagerbti šio Nobelio taikos premijos laureato susirinko beveik 5,000 žmonių, tarp kurių buvo televizijos pokalbių laidos vedėja Oprah Winfrey, buvęs prezidentas Bill Clinton ir poetė Maya Angelou.

* * *

Nancy Pelosi, kuri suvienijo JAV demokratų ir padėjo jiems praėjusią savaitę užsitikrinti Kongreso kontrolę, pirmadienį pakurstė nesutarimus tarp partiečių, parėmusi aršaus karo Irake kritiko John Murtha, o ne savo dabartinio pavaduotojo kandidatūrą į Atstovų Rūmų daugumos vadovo postą. Steny Hoyer, antrasis pagal rangą demokrat Atstovų Rūmuose, neteikė reikšmės netikėtam N. Pelosi sprendimui. Jis sakė užsitikrinęs pakankamai balsų, kad ketvirtadienį per slaptą demokratų balsavimą būtų išrinktas daugumos vadovu. Daugumos vadovo postas yra vienas įtakingiausių partijoje. Jį užimantis asmuo per Rūmų debatus kalba partijos vardu ir yra atsakingas už derybas su respublikonais.

* * *

Japonijos ir euro zonos ūkio plėtros duomenys antradienį prislėgė JAV dolerį jenos ir euro atžvilgiu. Euro kursas, pirmadienio vakare New York siekęs 1.2804 JAV dolerio, antradienį Europoje pakilo iki 1.2833 JAV dolerio. Jenos atžvilgiu JAV dolerio kursas smuko nuo 118.14 iki 117.81 jenos. Augant eksportui ir paklausai verslo sektoriuje, Japonijos ūkio plėtra trečiąjį ketvirtį netikėtai paspartėjo — oficialiais duomenimis, prieaugis, palyginti su antruoju ketvirčiu, siekė 0.5 procento.

RUSIJA

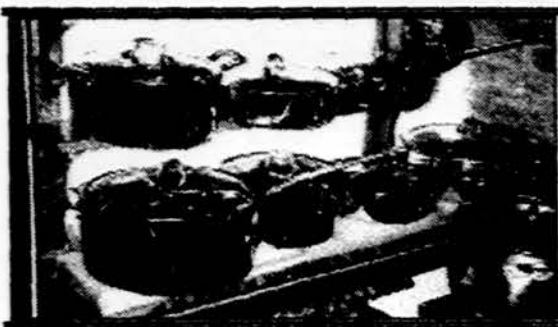
MASKVA

Kaip pranešta antradienį, du prezidento Vladimiro Putino aukšto rango padėjėjai, turintys laisvosios rinkos vertybių šalininkų reputaciją, tarnavo elitinėje Rusijos karinėje žvalgyboje GRU. Šie pareigūnai — tai Prezidento administracijos vadovo pavaduotojas Vladislavas Surkovas ir V. Putino įgaliotinis Kaukazo regiono klausimams Dmitrijus Kozakas.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight 	Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.
Auto Export 	Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.
Small Packages 	Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.
	Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.
	Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

MŪSŲ VIRTUVĖ

Paruošia Julija K.

DAR APIE PADĖKOS DIENOS PIETUS

Aną kartą „kepėme“ kalakutą, o šįsyk pasigaminame prie jo tradicinių priedų. Vienas „tradiciskiausių“ — spanguolės (cranberry): uogienė, salotos, spanguolės, pavartotos pyraguose ir pan. Žinoma, lengviausia atidaryti paruoštų spanguolių skardinukę (paprastai parduodama dvejopa: „whole cranberry sauce“ ir „jellied cranberry sauce“ — be sėklelių ir žievelių), iškrėsti į lėkštutę, papuošti petražolių lapeliais, apelsinų skiltelemis ir patiekti prie kalakutienos, bet galima spanguoles ir kitaip paruošti.

Spanguolių-vynuogių salotos

1/2 maišelio šviežių spanguolių
1/4 puod. cukraus
1 puod. raudonų ar juodųjų (be sėklių) vynuogių
1/2 puod. kapotų „pecan“ riešutų
1 puod. „cool whip“ (arba be jokių prieskonių sumažinto riebumo jogurto).

Spanguoles sutrinti, užpilti cukrumi ir palaikyti apie 1/2 val. Dubenyje sumaišyti vynuoges, spanguoles, grietinėlę (arba jogurtą), palaikyti šaltai apie vieną valandą ir patiekti prie mėsos. Beje, galima naudoti ir konservuotas spanguoles (whole cranberry sauce), bet tuomet nereikia dėti cukraus.

Spanguolės su apelsiniais

1 ir 1/2 puod. šviežių spanguolių
1/2 puod. cukraus
2 dėžutės (po 3 uncijas kiekviena) apelsinų arba citrinų skonio želatinos (orange or lemon Jello)
2 puod. verdančio vandens
1 ir 1/2 puod. šalto vandens
1 šaukštas citrinų sulčių
1/4 šaukštelio cinamono
1/8 šaukštelio maltų gvazdikėlių (cloves)
1 apelsinas, nuluptas ir sukapotas
1/2 puod. migdolų ar graikinių riešutų (almonds or walnuts)

Spanguoles smulkiai sukapoti, užpilti cukrumi ir padėti į šalį. Želatiną ištirpyti verdančiame vandenyje, supilti šaltą vandenį, citrinų sultis, cinamoną ir gvazdikėlius. Atšaldyti, kol pradės stingti. Įmaišyti spanguoles, apelsinų gabaliukus ir riešutus. Sukrėsti į 6 puodukų talpos formą ar dubenį ir atšaldyti bent 4 val., kol visiškai sustings.

Prieš patiekiant, išversti ant

lėkštės, išklotos salotų lapais, papuošti keliomis sveikomis spanguolėmis ir apelsinų griežinėliais.

Spanguolių ir vyno salotos

2 dėžutės (po 3 uncijas kiekviena) aviečių skonio želatinos (raspberry Jello)

1 skardinukė sveikų spanguolių uogienės (whole cranberry sauce)
1/2 puod. kapotų riešutų (pecans)
1/2 puod. smulkiai supjaustytų saliero lapkočių
1 puod. vyno — „sherry“

Spanguolių uogienę įkaitinti puode (arba mikrobangėje), kol išsileis. Supilti želatinos miltelius, riešutus, salierus, vyną. Gerai išmaišyti ir atšaldyti (bent keturias valandas), kol visiškai sustings.

Spanguolių ir obuolių salotos

2 puod. šviežių spanguolių
1/2 puod. cukraus
2 obuoliai
1 puod. sukapotų saliero lapkočių
1 puod. majonezo

Spanguoles smulkiai sukapoti, užpilti cukrumi, uždengti ir palaikyti šaldytuve bent 4 valandas.

Obuolius nulupti, išimti sėklas, sukapoti. Į spanguolių — cukraus mišinį sudėti obuolius, salierus, majonezą. Gerai išmaišyti.

Pastaba: sakoma, kad žmonės visų pirma „valgo akimis, o tik po to — burna“. Tad verta kiekvieną patiekalą, prieš paduodant į stalą, kiek galima papuošti — bent jau petražolių ar krapų lapeliais, apelsinų skiltelemis, vynuogėmis, sveikais riešutais (žinoma, išlukštentais), morkų griežinėliais ar pan. Net pats paprasčiausias, pigiausias patiekalas, gražiai papuoštas, valgantiesiems suteikia malonumą ir žadina apetitą.

Kepta kalakuto krūtinė

Gal ne visi nori kepti didelį kalakutą, gal mėgsta tik „baltą mėsą“, todėl gera išeitis — išsikepti tik kalakuto krūtinę (turkey breast), kurių šiuo metų laiku taip pat gausu parduotuvėse — paprastai sušaldytų.

1 be kaulų, bet su odele, kalakuto krūtinė

1/2 puod. sušaldytų apelsinų sulčių (concentrate)

1/4 puod. spanguolių uogienės arba abrikosų uogienės

1 šaukštelis druskos

1/4 paruoštų „Dijon“ garstyčių

obuolių-razinų kamšalo, kurio receptas buvo išspausdintas praėjusio trečiadienio „Mūsų virtuvė“ skyriuje.

Kalakuto krūtinę atšildyti, jei sušaldyta, gerai nuplauti, mėsą „atidaryti, kaip knygą“ ir padėti odele į apačią. Uždengti vaškuotu popieriumi arba storu plastmasiniu maišeliu, tuomet mediniu plaktuku (galima panaudoti tvirtos, molinės lėkštės briauną arba atvirkštinę didelio peilio ašmenų pusę) mėsą gerai išploti iki maždaug 1/3 colio storio.

Mėsą atidengti, pabarstyti druska ir per patį krūtinės vidurį (išilgai) pridėti siaurą sluoksnį kamšalo. Abu mėsos šonus užlenkti į vidurį, kad susisiektų arba net kiek ant vienas kito užgultų. Keliose vietose mėsą surišti virvele ir padėti ant metalinių grotelių kepimo inde („siūle“ į apačią).

Visus likusius produktus sumaišyti dubenėlyje ir mišiniu aptepti mėsą. Kepti 1 ir 1/4 ar 1 ir 1/2 val., retkarčiais aptepant paruoštu mišiniu.

Iškepusią mėsą išimti iš orkaitės, padėti ant pjaustymo lentelės ir palaikyti bent 15 min. Po to atsargiai nuimti virveles, aštriu peiliu supjaustyti į maždaug 16 riekučių ir gražiai išdėlioti ant pailgos lėkštės. Papuošti apelsinų skiltelemis ir sveikomis spanguolėmis.

Moliūgų-spanguolių pyragas

3 ir 1/2 puod. miltų
1 ir 2/3 puod. cukraus
2 šaukšteliai kepimo sodos
2 šaukšteliai „pumpkin pie spice mix“
1/2 šaukštelio druskos
1 šaukštelis kepimo miltelių
1 skardinukė sveikų spanguolių uogienės (whole cranberry sauce)
3/4 puod. kapotų riešutų — bet kokių

2/3 puod. aliejaus

4 kiaušiniai

1 skardinukė (16 uncijų dydžio) moliūgų košės (solic pack pumpkin)

Įkaitinti orkaitę iki 350 laipsnių F. Dideliame dubenyje sumaišyti miltus, kepimo sodą, cukrų, prieskonius, druską, kepimo miltelius. Kitame dubenyje sumaišyti visus „skystus produktus“. Kai jie bus gerai sumaišyti, viską sukrėsti į miltų mišinį ir išmaišyti.

Tešlą sukrėsti į du, gerai riebalais pateptus ir miltais pabarstytus keptuvus (9 ir 1/4x5 ir 1/4x2 colių dydžio kiekvienas). Kepti 65 min., arba kol pyragas bus iškepęs. Atvėsinti keptuvuose 10 min., tuomet išversti ant metalinių grotelių ir visiškai atvėsinti. Užpilti apelsinų užpilu.

Užpilas: 1 puod. malto cukraus, 1/4 puod. apelsinų sulčių (sušaldytų, koncentruotų, bet neatskiestų), 1/8 šaukštelio maltų kvapiųjų pipirų (allspice). Visą sumaišyti ir užpilti ant pyrago.

Pastaba. Lengviausia patikrinti, ar pyragas iškepęs yra taip: jeigu labai minkštas, pirštu truputį paspausti patį vidurį — kai pyragas iškepęs, duobutė bemaž išsilygina, atšoka; jeigu pyragas kietesnis, išmeigti į jo vidurį medinį dantų krapštuką. Jei ištraukus krapštukas švarus, pyragas iškepęs, jei aplipęs tešla, dar reikia ilgiau kepti.

Kita spanguolių-moliūgo pyrago versija

2 ir 1/4 puod. miltų
1 šaukštelis „pumpkin spice mix“
1 šaukštelis kepimo sodos
1 šaukštelis kepimo miltelių
1/2 šaukštelio druskos
2 kiaušiniai
1 ir 2/3 puod. cukraus
1 puod. moliūgų košės (iš skardinukės)

1 puod. sukapotų spanguolių
1/2 puod. aliejaus

Visus produktus sudėti į didelį dubenį, gerai sumaišyti ir išplakti elektriniu plakikliu, kol tešla bus labai lygi. Tešlą sukrėsti į du nedidelius keptuvus (loaf pans), kurie gerai išpurkšti aliejumi ir dugnas pabarstytas miltais. Kepti iki 350 laipsnių F. įkaitintoje orkaitėje apie 60 min. Išėmus iš orkaitės, atvėsinti keptuvuose 5–10 min., po to išversti ant metalinių grotelių ir visiškai atvėsinti. Jokio aptepimo nereikia, bet kepaliukus galima papuošti maltu cukrumi.

SKELBIMAI

NEKILNOJAMASIS TURTAS

GREIT PARDUODA

First Landmark Realty

Bus. 773-590-0205

Res. 708-425-7160

**RIMAS
STANKUS**

- Čikagoje ar priemiesčiuose
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Tarpininkaujame gaunant paskolą
- Pensininkams nuolaida

PASLAUGOS

**STATE FARM
INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS**

Agentas Frank Zapolis (versle 50 metų)
Off. Mgr. Aukšė S. Kane
Vilma Jarulienė
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

STASYS CONSTRUCTION

Stalio darbai, rūšių, vonių ir virtuvų įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; „sidings“, „soffits“, „decks“, „gutters“, plokšti ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą.
S. Benetis, tel. 630-241-1912

IŠNUOMOJA

**Waukegan, IL,
privatiam name**

išnuojamas atskiras butas.

Kreiptis

tel. 1-847-662-4708

PAMAŠTAIM APIE LIETUVOS ENERGETIKĄ IR JOS PERSPEKTYVĄ

Atkelta iš 3 psl.

Per pastaruosius kelis metus buvo surengta daugybė įvairaus lygio konferencijų, apskritojo stalo diskusijų, vienaip ar kitaip prognozuojančių Lietuvos energetikos ateitį. Visa tai yra labai gerai, tačiau atėjo laikas ne tik diskutuoti, bet ir imtis darbų. Šiandien jau nebepakanka žodinio pritarimo naujo reaktoriaus statybai. Tikrai aiškus politinis sprendimas ir konkretūs veiksmai gali sudėlioti viską į savo vietą, parodyti mūsų žmonėms ir pasauliui, kokią Lietuvą mes kuriame, kokios šalies mes norime, kokia energetika geriausiai tenkins mūsų lūkesčius. Tik tada į šalį ateis potencialūs investuotojai, tik tokiu atveju gali prasidėti realūs tolesni Lietuvos energetikos kūrimo žingsniai. LR priimta Rezoliucija (2005 metų rugpjūčio 29 d.) bei Ūkio ministerijos paskelbtas konkursas (2005 metų rugpjūčio 26 d.) „Teisinių, ekonominių ir techninių sąlygų dėl naujos atominės elektrinės statybos Lietuvoje analizė ir kvietimo investuotojams investuoti į naujos atominės elektrinės statybą išankstinių sąlygų parengimas“ – pirmieji žingsniai ta linkme.

Naujos atominės elektrinės statybos atidėliojimas – tai nevykusiai užmaskuotas bandymas visiškai sužlugdyti pačią tokios elektrinės statybos idėją. Vilkinimas gresia Ignalinos AE infrastruktūros ir įrangos sunaikinimu, investuotojų praradimu, išaugusiančiomis medžiagų, žaliavų ir statybos kainomis, energetikos diversifikacijos praradimu ir, tuo pačiu, didėjančia ekonomine ir politine priklausomybe nuo organinių kūrų tiekiančių šalių, galų gale, tai – grėsmė nacionaliniam saugumui.

Laikas nuo laiko pasigirsta raginiai palaukti geresnių laikų (?) ir Lietuvoje kažkada tolimoje ateityje pastatyti naują mažos galios reaktorių. Visa bėda tikrai ta, kad mažieji reaktoriai (PBMR, KLT-40, CAREM, MRX, NP-300, SMART, IRIS-50, MSBWR ir daugybė kitų) kol kas egzistuoja tik popieriuje arba kūrėjų galvose. Iki mažųjų reaktorių prototipų statybos, juo labiau iki pramoninio jų taikymo turės prabėgti daug metų. Be to, nemanau, kad tokio siūlymo autoriai patys tiki, jog Lietuva sutiks rizikuoti statydama praktikoje nepatvirtintos technologijos reaktoriaus prototipą.

Teigiama, kad pastatius didelės galios energetinį objektą, pavyzdžiui, naują atominę elektrinę, iškils galių rezervo, ypač momentinio („karšto“) klausimas. Šiuo metu, kai Lietuvos energetinė sistema yra susieta su Baltijos šalių, Rusijos ir Baltarusijos tinklais, esant reikalui, reikalinga elektra gaunama iš jų. Nematau priežasčių, kodėl vietoje uždamos Ignalinos AE atsiradus naujai atominei elektrinei, ši situacija turėtų keistis. Atvirkščiai, atsiradus naujoms jungtims su Vakarų šalimis (Suomija, Lenkija, Švedija), rezervo, tame tarpe ir momentinio, klausimas turėtų būti sprendžiamas dar paprasčiau. Tenka pastebėti, kad ne visai korektiškai traktuojamas organinių kūrų (ypač gamtines dujas) deginančių jėgainių galios rezervo klausimas. Laikoma, kad sistemoje pakanka turėti galios rezervą, lygų elektrą generuojančio maksimalios galios įrenginio galiai. Su tokiu teiginiu būtų galima sutikti tokiu atveju, jeigu toje pačioje jė-

gainėje būtų galima deginti įvairių kūrų (dujas, mazutą ir pan.). Tačiau Ignalinos AE praradimą siūloma kompensuoti statant naujas gamtines dujas deginančias jėgaines (KCDTE). Kadangi tokiose jėgainėse būtų deginamos išimtinai vien tik dujos, tai, nutrūkus kuro (dujų) tiekimui, jos visos sustotų. Siekiant to išvengti, reikalingas alternatyvus dujų tiekimas (jo nėra ir nenumatoma) arba didelės talpos dujų saugyklos (jų nėra, o ir pagelbėtų tik laikinai), arba elektros galių rezervas, savo dydžiu atitinkančių bendrai vien tik gamtines dujas deginančių jėgainių galiai. Kas galėtų garantuoti, kad šalis, nutraukusi gamtinių dujų tiekimą, tuo pat metu garantuos mums tokį galių rezervą, geranoriškai sutikdama tiekti nebrangią elektros energiją? Lieka dar viena išeitis – naujos atominės elektrinės statyba ir maksimali Lietuvos tinklų integracija į Vakarų Europos elektros tinklus.

Kelios mintys apie platesnį atsinaujinančiųjų energijos šaltinių (AEŠ) panaudojimą. Akivaizdžios dvi pagrindinės problemos. Visų pirma, AEŠ pagrindu gaminama elektros energija yra žymiai brangesnė (išskyrus hidroenergią ir, iš dalies, biokūrą bei geotermine energiją) negu AE arba šiluminės elektrinės gaminama elektra. Be valstybės dotacijų čia neišsiversti. Kuo didesnę dalį bendrajame šalyje gaminamos elektros balanse sudarys iš AEŠ pagaminta elektra, tuo didesnę kainą mokės vartotojai. Pavyzdžiui, atominės elektrinės gaminama elektra yra mažiausiai du kartus pigesnė negu gaminama vėjo jėgainėse. Antra, nemažiau svarbi problema – AEŠ rezervo klausimas. Lietuvos gamtinės sąlygos yra tokios, kad tiek vėjo jėgainės, tiek saulės energiją vartojanti įranga didžiąją laiko dalį turėtų stovėti laukdama „geresnio oro“ (saulės arba vėjo), o būtiną elektros energiją gaminti rezervinėse AE, šiluminės elektrinės arba importuoti iš užsienio. Kažko ypatingo tikėtis iš šalies hidroenergetikos išteklių praktiškai taip pat neverta, nes jie jau išnaudoti beveik visiškai. Geriausi atveju, nedarant didesnio neigiamo poveikio aplinkai, iš naujų hidroelektrinių pavyktų gauti dar apie 100 MW galių, lyginant su Ignalinos AE arba Lietuvos elektrinės (Elektrėnuose) galia, tesudarytų vos kelis procentus. Su nemažais sunkumais susiduria ir geoterminės energijos panaudojimas. Tokios įrangos diegimas šiuo metu galimas tik vakarinėje Lietuvos dalyje, be to, techninės – technologinės problemos bei didelė statybos kaina stabdo platesnį geoterminės energijos panaudojimą, ypač elektros gamybą. Biokuro, daugiausia medienos atliekų, deginimas turi nemažą perspektyvą šalyje. Tačiau, deja, šilumos, o ne elektros gamybos srityje. Tad, patinka mums tai ar ne, bet Lietuvos sąlygomis AEŠ tikrai nepakeis „didžiosios“ energetikos (šiluminių ir atominės elektrinių).

Vis daugiau specialistų sutinka, kad esant tokiam kaip dabar arba panašiam šalies ūkio augimo tempui, uždarius Ignalinos AE antrąjį bloką ir iki to laiko nepastatius naujų jėgainių, Lietuva turės trūkstamą elektros energiją importuoti iš užsienio. Tikimasi, kad iki to laiko atsirastų linija per Baltijos jūrą į

Akių ligų specialistai

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužiedimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Chirurgai

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
Inkstų, pūslės, prostatos
gydymas bei chirurgija
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

Švediją, galų gale bus išspręstas linijos į Lenkiją klausimas, visu pajėgumu veiks linija per Latviją ir Estiją į Suomiją. Be to, niekur nedings senieji ryšiai su Rusija, Baltarusija. Ir vis tik nepaisant tų linijų gausos, pagrindinis klausimas „iš kur?“ lieka atviras. Po Ignalinos AE uždarymo Baltijos regione (Lietuva, Latvija, Estija) prognozuojamas metinis apie 3,5 TWh elektros energijos trūkumas. Tuo pat metu NORDEL šalys (Suomija, Švedija, Norvegija, Danija) planuoja sausų žiemų sąlygomis net 15–20 TWh metinį elektros deficitą. Nelabai kuo galės tuo metu pasigirti ir UCTE šalys (Centrinė ir Pietų Europa). Pavyzdžiui, Vokietija 2020 metais prognozuoja net 40–50 GW galių trūkumą, ypač tuo atveju, jeigu šalis laikysis išpareigojimo palaipsniui uždaryti savo atominės elektrinės. Rusijos situacija irgi nepavydėtina. RAO JES duomenimis, šalis jau 2009–2010 metais ims jausti elektros energijos trūkumą, kuriam kompensuoti būtina rekonstruoti senąsias ir pastatyti naujas jėgaines, investuojant nemažiau kaip už 40–60 mlrd. dolerių. Tad, iš kur importuosime elektros energiją, mes? Elektros linijas, ko gero, turėsime bet kieno elektros, už kokią kainą ir kokia kryptimi jomis tekės? Nauja atominė elektrinė Ignalinos AE bazėje tikrai praverstų ne tik mūsų šaliai, bet ir eksportuojant (parduodant) elektros kaimynams.

Kai kas bando piršti mintį, kad galima nepaisyti Lietuvos stojimo į Europos Sąjungos sutarties punktą, įpareigojantį 2009 metų pabaigoje uždaryti Ignalinos AE antrąjį reaktorių. Teigiama, kad šaliai labiausiai apsimokėtų ne statyti naują atominę elektrinę, o toliau eksploatuoti Ignalinos AE reaktorių (arba reaktorių). Lietuvoje, ko gero, nereikia nieko įtikinėti, kad tokia išeitis šalies ekonomikai būtų pati geriausia. Tačiau, kiek ji reali parodė nepavykęs bandymas dar bent pusmečiui atidėti pirmojo reaktoriaus stabdymą. Kilęs triukšmas privertė gerbti prisiimtą išpareigojimą ir reaktorių sustabdyti numatyto laiku – 2004 metų pabaigoje. Nepanašų, kad toks žingsnis pavyktų priartėjus antrąjo reaktoriaus uždarymo datai – 2009 metų pabaigai. Abejotina ir

galimybė iš naujo persiderėti stojimo į ES sutartyje numatytas sąlygas (nukeliant antrojo bloko uždarymą iki 2017 ar net po 2020 metų). Stojimo sutartis – tai savotiškas kompromisų rinkinys, bet kurio punkto pajudinimas gali sukelti neprognozuojamą reakciją arba net kitų, naujų į ES priimtų, šalių reikalavimų peržiūrėti joms nepalankius stojimo sutarties punktus ir „išpešti“ sau palankesnių formuluočių žemės ūkio, energetikos, finansų ar kurioje nors kitoje srityje. Įtikinti Briuselio valdininkus būtų nepaprastai sunku ar net neįmanoma, juo labiau, kad dalis jų, vien tikta sužinoję, jog Ignalinos AE sumontuoti tokio paties tipo (RBMK) reaktoriai kaip ir Černobylio AE, praranda bet kokią norą tęsti derybas. Nepadeda nei argumentai, nei aiškinimai, kad Lietuvos reaktoriai yra žymiai modernesni, saugesni, kad jų modernizavimui išleistos milijoniškos lėšos ir jų sauga prilygsta tokio pat amžiaus vakariečių reaktorių saugai, kad visai netoli ES sienų (Leningrado AE) veikia žymiai senesni ir mažiau saugūs RBMK reaktoriai, kad Rusija savųjų RBMK reaktorių eksploatacijos amžių, lyginant su projektiniu, pratęsė dar bent 14 metų.

Briuselio pareigūnai kažko keisti nelinkę dar ir todėl, kad Lietuva ilgą laiką deklaravo, jog šalis turi žymų elektros generuojančių galių perteklių ir Ignalinos AE uždarymas jokio poveikio šalies raidai neturės. Deja spartesnis negu tikėtasi ūkio augimas, kaip minėta, tokias prognozes verčia niekais. Mano nuomone, Ignalinos AE antrojo bloko darbą galima būtų pratęsti tikrai vieninteliu atveju – pradėjus statyti naują branduolinį reaktorių. Akivaizdu, kad iki 2009 metų pabaigos naujasis reaktorių veikti nepradės, tačiau jo statyba, ypač gresiant elektros trūkumui, galėtų tapti rimta priežastimi prašyti leidimo tęsti antrojo bloko eksploataciją bent iki tol, kol ims veikti naujasis reaktorių. Kai kuriais apskaičiavimais (LEI – TATENA studija), Ignalinos AE antrojo reaktoriaus darbo pratęsimas iki 2017 metų, igalintų gauti apie 440 mln. litų papildomų pajamų. Tai savotiškai „atpigintų“ ir naujojo reaktoriaus statybos kainą.

Premijų šventė Lemonte

Jau 24-tą kartą JAV LB Kultūros taryba pakvietė į Premijų šventę. „JAV LB Kultūros taryba rūpinasi, kad kultūrininko vaidmuo mūsų visuomenėje vis didėtų ir kad būtų dėmesingai įvertintas“, — rašo JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Marija Remienė „Draugo“ šeštadieniniame priede. Tai prasmingas ir gražus sumanymas — tik gaila, kad šį sykį į renginį atvyko negausus būrys kultūros bei meno gerbėjų, o ir apdovanotieji dėl kažkokių priežasčių ne visi atvyko.

JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė
Marija Remienė

O gaila, nes mano giliu įsitikinimu — premijų įteikimas yra labai svarbi kultūrinio gyvenimo dalis, ir pikta bei gaudu, kad meno, spaudos mylėtojai neatvyksta pagerbti žmo-

nių, kurie savo darbais garsina lietuvišką bendruomenę, kurie daug dirba lietuviybės labui.

Šių metų premijos buvo paskirtos: Muzikos premija — Andriui Žlabiui; Teatro — Giedrei Griškevičiūtei-Gillespie; Dailės — Nomedai Grumadai, Žurnalistų — spaudos darbuotojo — Ramunei Kubiliūtei; Tautinių šokių mokytojai — Gražinai Reškevičiūnei ir Radijo laidų premija — „Studijai R“ Čikagoje.

Vakarą sveikinimo žodžiu pradėjo JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė M. Remienė. Vakaro vedėja Zina Daknienė supažindino susirinkusius su į šventę atvykusiais laureatais (jų atvyko 3, kiti dėl nežinomų priežasčių į premijų įteikimo šventę neatvyko) — N. Grumada, R. Kubiliūte ir G. Gillespie. Žyminis laureatams įteikė JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas, o Kultūros tarybos narė Ligija Tautkuvienė apdovanojo laureates gėlėmis. Susirinkusiems buvo pristatyti ir į šventę neatvykę laureatai.

Meninę programą atliko Linas Umbrasas ir Zina Daknienė. L. Umbrasas skaitė Antano Vaičiulaičio, kurio šimtmetį minime šiais metais, eilėraščius, o Z. Daknienė padėkavo Mačernio poeziją.

Tikimės, kad tradicija atžymėti savo kultūrininkus neišnyks, kad kitais metais į šią šventę susirinks tikrai gausus būrys meno ir kultūros mylėtojų.

Pasibaigus programai JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė pranešė, kad taryba baigė savo kadenciją ir tęsti kultūrinę veiklą perduoda būsimai naujai Kultūros tarybai. Atsidėkodama už darbą M. Remienė visoms tarybos narėms įteikė po knygą „Lietuvių pėdsakai Amerikoje“.

Kartu ir mes, dienraščio „Draugas“ redakcija dėkojame JAV LB Kultūros tarybos pirmininkei M. Remienei ir visoms narėms už ilgametį triušą lietuviybės baruose.

Laima Apanavičienė

Šių metų premijų laureatės (iš kairės): Dailės — Nomedai Grumada, Žurnalistų — spaudos darbuotojo — Ramunė Kubiliūtė, Teatro — Giedrė Griškevičiūtė-Gillespie.

JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkės jaunimo reikalams ataskaita

Pastaruoju metu pastebime, kad vis daugiau jaunimo išsijungia į Lietuvos Bendruomenės veiklą. Įsikūrė keleta naujų apylinkių, kurioms vadovauja jauni, neseniai atvykę iš Lietuvos žmonės — Irena Vilimienė, Tomas Urbonas, Dainius Skripkauskas, Danutė Balčiūnienė ir dar daugelis kitų. Visose 60 apylinkių pastebima, kad jau trečdalis bendruomenininkų yra jauni žmonės. Beveik visose apylinkių valdybose rasime jaunimo, o tai, be abejo, geras ženklas LB veiklai. Puikiai praėjusi Dainų šventė Čikagoje rodė, kiek jaunų žmonių neabejingi lietuviškai dvasiai.

Pastarieji rinkimai į JAV LB XVIII tarybą parodė, kad jauniems žmonėms irgi rūpi LB veiklos gairės — keletas drąsiai kandidavo į Tarybos narių rinkimuose ir laimėjo.

Šie — 2006 metai JAV LB Krašto valdybos buvo pavadinti Stovyklų metais. Man, kaip jaunimo reikalų atstovei, teko daug domėtis ir turėti reikalų su jaunimo stovyklomis. Gegužės mėnesį teko dalyvauti „Neringos“ stovyklos talentų popietėje, kuri vyko pietų Bostono klube. Ten sumaniai ir išradingai buvo renkamos aukos lietuviybės salelei Vermont paremti.

Kaip žinote šiais metais buvo perrašyti ir patvirtinti nauji Lietuvos jaunimo sąjungos įstatai. Jų projektas buvo pateiktas JAV LB Krašto valdybos Įstatų komisijos nariams. Į Kanadoje vykusį Pasaulio jaunimo kongresą JAV LJS išsiuntė 11 atstovų. Aktyviai Kongreso darbe dalyvavo mūsų LJS atstovės Liepa Gust, Giedrė Kazlauskaitė. Ateityje LJS valdybai ir jos pirmininkui reikėtų geriau pasiruošti dalyvauti tokiame atsakingame renginyje, neatsisakyti pagalbos iš vyresnių kolegų.

Birželio mėnesį Vermont vyko studentų stovykla, kurią jau antri metai ruošia aktyvi bendruomenininkė Rasa Ardytė-Juškenė. Čia stovyklauja rytinio pakraščio studentai, kurie neabejingi lietuviškai veiklai. Jie yra aktyvūs LJS nariai, įkūrė prie Sąjungos Studentų tarybą, kurios tikslas — gilinti žinias apie LB veiklą, jos struktūrą ir ruošti šilietį į ją.

Glaustai bendradarbiauta ir su Lietuva bei joje esančiomis organizacijomis. Prisidėjome ruošiant bendrą projektą „Ekspedicija į Sibirą“, skirtą 65 trėmimo metinėms pažymėti. Šio projekto sumanytojas — LIJOT. Prie projekto įgyvendinimo prisidėjo ir Lietuvos Vyriausybė, Tremtinių sąjunga ir kitos organizacijos. Du JAV LB atstovai — Ieva

Butkutė, Justinas Riškus — dalyvavo trečioje ir ketvirtoje ekspedicijose.

Džiugu pažymėti, kad į Lietuvą, į stovyklą „Atgaja“, kuri įsikūrusi Palangoje, pasiuntėme 9 vaikus, kurie nemokamai galėjo pailsėti prie Baltijos jūros ir susirasti naujų draugų. Šią stovyklą finansavo Lietuvoje veikiantis labdaros fondas „Vienybė“. Manome, kad užsimezgęs draugiškas ryšys su šiomis organizacijomis nenutrūks ir kitais metais.

Optimistiškai nuteikė tai, kad suaktyvėjo JAV Lietuvos Bendruomenės veikla. 2002 metais Dainavoje surengta darbo konferencija, tapo kelrode žvaigždė, kviečiančia jaunimą į naujas konferencijas, ieškančia naujų būsimų veikėjų. Praėjusiais metais, per vieną JAV LB Krašto valdybos posėdį visi vieninčiai priėmė nutarimą 2006 metais surengti panašią darbo konferenciją.

Rugsėjo 1–3 dienomis Putnam, CT, įvyko jau trečioji tokia darbo konferencija, pasivadavusi „Jaunųjų bendruomenininkų“ vardu. Joje dalyvavo 45 asmenys, atvykę iš Florida, Minnesota, Chicago, Boston, New York, Philadelphia ir Connecticut. Šioje konferencijoje, kaip ir ankstesnėse, buvo iškelti tikslai — supažindinti jaunus veikėjus su LB veikla ir jos gairėmis ir struktūra. Padiskutuoti su jais, kaip efektyviai dirbti apylinkėse ar apygardose, kaip įjungti visus bendrai tolimesnei lietuviškai veiklai, atvyko seniai dirbantys tokį darbą lietuvių bendruomenėje asmenys. Atvykę jauni bendruomenininkai išsivežė iš šios konferencijos gerus išpūdžius. Jie lankėsi Yale universitete, New Haven, „Sibiro“ ekspedicijos dalyvė Ieva Butkutė pasakojo savo išpūdžius iš kelionės į Sibirą, Liepa Gust papasakojo savo išpūdžius apie Pasaulio jaunimo kongresą Kanadoje. NY apygardos pirmininkė Ramutė Žukaitė pasakojo apie dalyvavimą Pasaulio lietuvių seime. Sekmadienį konferencijos dalyviai aplankė ALKOS muziejų.

Tariame labai ačiū Lietuvos fondui — pagrindiniam konferencijos rėmėjui, taip pat apylinkėms ir apygardoms nuoširdžiai prisidėjusioms savo aukomis.

Savo kadencijos metu lankiausi daugelyje apylinkių ir apygardų — visur sutikau nuoširdžių žmonių, kurie mielai padėjo spręsti mūsų bendrą uždavinį — toliau puoselėti lietuvišką dvasią šioje žemėje. Nuoširdus ačiū visiems!

Sigita Šimkuvienė-Rosen

JAV LB Krašto valdybos
vicepirmininkė jaunimo reikalams

MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIO LAIDOS

1450 AM banga iš WCEV stoties
KLAUSYKITE KIEKVIENĄ VAKARĄ
nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
AMERIKOS LIETUVIŲ RADIO LAIDŲ

Tel. 773-476-2242

Iš kur ir kodėl?

Yra daug dalykų, kuriuos mes naudojame kiekvieną dieną ir niekada nesusimąstome, iš kur jie kilę, kas juos atrado, kaip jie atkeliavo į mūsų gyvenimą. Atrodo, jie buvo visada – ir prieš šimtą metų, ir labai gilioje senovėje. Tačiau kažkas jų turėjo būti pionierius – pirmas sumaišyti pomidorų sultis su degtine, pagaminti sumuštinį, užtraukti cigarą dūmą.

Nikotinas

1550 m. augalo Nicotiana tabacum sėklas iš Portugalijos į Paryžių atsiuntė medikas Jean Nikotas de Vilemainas ir išreklamavo jį kaip vaistą.

Maždaug iki 1700 m. tabaką gydytojai žmonėms išrašydavo nuo galvos ir dantų skausmo, artrito ir... burnos kvapo. Pirmiausia nauju vaistu labiausiai susižavėjo prancūzų dvarišiai, pamažu jis tapo prieinamas ir prastuomenei.

Boikotas

Britų kariuomenės kapitonas Čarlsas Kuningamas Boikotas (1832-1897) 1873-1886 m. buvo Airijos Mayo srities administratorius. Jis buvo didžiausias agrarinės reformos Airijoje priešininkas. Galų gale valstiečiai net atsisakė dirbti jo žemėse, ir nuo to laiko Boikoto pavardė ėmė reikšti individo arba organizacijos izoliaciją tiek socialine, tiek komercine prasme.

Pats kapitonas iš keblios padėties bandė kaip nors išsisukti – norėdamas nuimti 1880 m. derlių jis pasamdė oranžistus (Š. Airijos ultraprotestantų partijos nariai), tačiau tam teko išleisti daug valstybės lėšų, prireikė net kavalerijos būrių tvarkai palaikyti. 1886 m. „kietasis“ kapitonas išvyko iš Airijos.

„Kruvinoji Meri“ (Bloody Mary)

Šio kokteilio pavadinimas siejamas su Mary I Tudor (1516-1558).

1553 m. tapusi Anglijos ir Airijos karaliene, ji ėmė persekioti protestantus. Per jos karaliavimo metus Anglijoje liejosi kraujo upės.

Sakoma, kad žiauriausi karalienės stiprius gėrimus mėgdavo skiesti pomidorų sultimis. Savaiame suprantama, šiuolaikinis kokteilis išpopuliarėjo tik XX amžiuje, o saliero šakelė jame atsirado 1960 m., kai vienas garsus ponas Čikagos „Ambassador East Hotel“, nesulaukęs šiaudelio, kokteilį išmaišė saliero šakele.

Tualetinis popierius

Senovės Romoje „tam reikalui“ buvo naudojamos kempinės, užmautos ant pagaliuko. Jos buvo laikomos asočiuose su pasūdytu vandeniu ir, savaiame suprantama, buvo daugkartinio naudojimo.

Pirmasis supakuotas tualetinis popierius atsirado JAV 1857 m. – alavijų sultimis sudrėkintų lapelių išradėjas buvo Joseph Gait.

O toks, kokį naudojame šiandien, pasirodė tik 1935 m. Beje, amerikiečius aplenkė kinai. XIV a. Kinijos imperatorius įsakė gaminti „oficialų tualetinį popierių“ – tai buvo 60x90 cm minkšti popieriaus lapai.

Siluetas

Etjenas de Silhoutas 1759 m. bu-

vo prancūzų finansų ministras. Tuo metu valstybės išdas buvo visiškai tuščias, o karalius Liudvikas XV pagėidavo greitų rezultatų.

Finansų ministras nustatė, kad didžioji dalis dvaro lėšų iššvaistomos brangiems portretams, tad įsakė dailininkams piešti dvariškius iš šono, akcentuojant tik kontūrus.

Neaišku, ko jis tikėjosi: sutaupyti dažų ar sumažinti tapytojų įkainius (beje, yra teorija, kad jis pats mėgo iš spalvoto popieriaus karpyti žmonių profilius), tačiau labai greitai jis buvo atleistas, o jo pasiūlyti siluetai tapo madingiausia Paryžiuje naujove.

Sumuštinis

Angliškas „sandvičius“, pasirodo, irgi turi savo herojų. Tai John Sandwich (1718-1792), lordų rūmų narys, generolas, vėliau – laivyno vadas. Ir, beje, labai prastas vadas. Jis taip „nuvarė“ laivyną, kad jo atsistatydinimas 1782 m. buvo sutiktas su didžiausiu džiaugsmu.

Taigi šis žmogus buvo lėbautojas ir aistringas lošėjas. Kad galėtų netrukdomas lošti, jis virėjams įsakydavo tarp dviejų duonos riekių įdėti gabalą mėsos. Tokį patiekalą jis šlamšdavo prie stalo, viena ranka laikydamas kortas, o kita – „sandvičį“.

Kukurūzų dribsniai

1894 m. iš krūvos supelijusių kviečių Will Keith Kellog (1860-1951) pagamino pusryčių dribsnius, skirtus sveikatos sanatorijos klientams.

Dirbdamas šeimai priklausiančioje sanatorijoje, Will buvo atsakingas už sąskaitas ir ūkį. Kartą jis ėmė eksperimentuoti su virtais kviečiais: suspaudus velenais, jie tapdavo lipnia mase.

Grįžęs rytą, rado apipelijusius, tačiau vis tiek ėmėsi juos traukti. Galiausiai jis suprato, kad viską lemia ilgas mirkymas: tuomet sutrauktus grūdus telieka pakepinti.

Will Kellog ėmė eksperimentuoti su kukurūzais ir netrukus skrudintų kukurūzų dribsniais ėmė prekiauti per pašto užsakymus, o vėliau ir parduotuves – iš to jis susikrovė tikrą kapitalą. Pats W. K. Kellog buvo vegetaras ir net savo šunį šėrė tik daržovėmis.

Doleris

Viskas prasidėjo toje vietoje, kur dabar yra Čekija. 1519 m. netoli Joachimstai miesto buvo sidabro kasykla. Iš šachtoje randamo metalo buvo pradėti kaldinti sidabriniai pinigai, kurie, ilgai negalvojant, buvo pavadinti joachimstaleriais.

Kadangi pinigai plačiai paplito, kad būtų patogiau, pavadinimas buvo sutrumpintas – taleriai.

Olandai tardavo „danler“, o anglai priėmė tokį pavadinimą, mat buvo lengviau ištarti.

Iš pradžių Amerikoje plačiausiai buvo paplitę ispaniškieji pesai. Tačiau anglų kolonistai norėjo savų pinigų ir ėmė juos vadinti „daler“ ir „doler“.

1785 m. Kongresas, Thomas Jefferson pasiūlius, įtvirtino oficialią valiutą „dolar“, Tačiau ant monetų liko ženklas \$, kuris buvo naudojamas ir ant ispaniškųjų pesų, kol iš jų padarė dolerius.

Aurelijus Eriksonas
„Klaipėda“

A + A

ANTANUI ZAPARACKUI

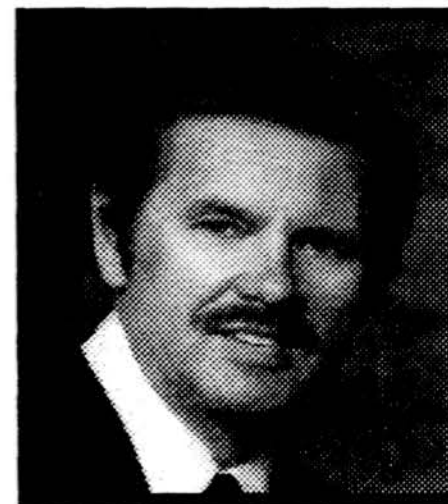
iškeliauvus į amžinybę, gilią užuojautą reiškiamo jo žmonai STASEI, dukrai ŽIBUTEI, sūnui ALGIUI ir jų šeimoms.

Giedrė Šaulienė ir
Daiva Bajorūnaitė su šeimomis

P A D Ė K A

A + A

MINTAUTO (MONTE) SODEIKOS

atminimui

šeima prašė aukoti
Jėzuitų gimnazijoms
Vilniuje ir Kaune.

Mintauto Sodeikos
gyvenimą ir prasmingus
darbus pagerbdami
Lietuvos jaunimui aukas skyrė:

Ramunė ir Scott Affsa, Aliso Viejo, CA, Vincent ir Dalia Anelauskai, Los Angeles, CA, Lupe Armendariz, Redondo Beach, CA, Petras ir Liuda Avizoniai, Laguna Hills, CA, Anthony ir Laima Balchas, Whittier, CA, Ramutė Bartuška, Longwood, FL, Linas ir Aldona Butkiai, Thousand Oaks, CA, Vytautas ir Dalia Černiai, Glendale, CA, Rolandas ir Danutė Giedraičiai, Los Angeles, CA, Algirdas ir Birutė Jakščiai, Yorkville, IL, Andrius ir Lionė Kazlauskai, Winchester, MA, Valeria Kazlauskas, Los Angeles, CA, Kyo ir Joong Kim, Cerritos, CA, Vitas ir Jura Kokliai, Hacienda Heights, CA, Antanas ir Lilija Kulbiai, Brockton, MA, Algimantas ir Luda Kuprėnai, Rancho Palos Verdes, CA, Vitalis Lembergas ir Brigitta Lembergas-Hopkins, Santa Monica, CA, Janina Mikolajūnienė, Santa Monica, CA, Cecilia Mitkus, Tinley Park, IL, Giedrė Petraitis, Los Angeles, CA, Kęstutis ir Julija Petrauskai, Laguna Beach, CA, Regina Pilvelis, West Hartford, CT, Antanas ir Dalilė Polikajčiai, Westlake Village, CA, Birutė Prasauskas, Lomita, CA, Laima ir Romas Predkellai, Huntington Beach, CA, Nada S. Rahhal, Redondo Beach, CA, Eugene ir Regina Silgaliai, Willoughby, OH, Lucille Stadninkienė, Los Angeles, CA, Mikalina Stančikienė, Los Angeles, CA, Algis Tamošiūnas, Chicago, IL, Apolinar ir Mary Torres, Las Vegas, NV, Raita Urbanas, Malibu, CA, Laimis ir Aldona Venckai, Santa Monica, CA, Eugenijus ir Irena Vilka, Valencia, CA, Liuda Waingortin, Milton, MA, Ramunė ir Romas Žemaitaičiai, Los Angeles, CA.

Visiems aukotojams ir šeimai nuoširdžiai dėkojame.

Jūsų aukos yra skirtos mokinių stipendijoms ir svarbiems gimnazijų jaunimo projektams Lietuvoje.

"Lithuanian Jesuits Fathers-Baltic Project", 12690 Archer Ave., Lemont, IL 60439

Kai tėvai bijo sūnų

Tėvai bijo savo sūnų, nekalbant jau apie svetimus. Naujasis fenomenas ryškėja Didžiojoje Britanijoje ir kitose Europos šalyse – tai pedofobija (nepainiokite su pedofilija!). Naująją fobiją tam tikra prasme taip pat galima laikyti iškrypimu, visiškai keičiančiu tėvų ir sūnų santykius.

Jei anksčiau vaikai bijojo tėvų, dabar viskas atvirkščiai. Taip tvirtinama Didžiosios Britanijos tyrimų instituto „Institute of Policy Research“ pranešime. Europos šalyse, paraleliai atlikę tyrimą, mokslininkai priėjo prie išvados, kad vis daugiau suaugusiųjų susilaiko nuo to, kad sustabdytų savo atžalą, aprėktų ją ar „skaitytų moralą“. Ir atsitinka taip todėl, kad tėvai ir motinos bijo pauglių reakcijos. Jie bijo, kad vaikai suduos ar kitaip įžeis, bijo, kad pauglys puls ar ims bartis. Todėl suaugusieji linkę užmerkti akis, tylėti ir apsimesti, kad nieko blogo nevyksta.

Kaip sakoma tyrime, pagal Europos klasifikaciją, pedofobija daugiausia serga britai: tik 34 proc. apklaustųjų galėtų pabandyti sustabdyti jau-

nuolius, vykdančius vandalizmo aktus.

Kiek kitoks vaizdas Italijoje, kurioje tokių suaugusiųjų procentas siekia 50, Ispanijoje – 52 ir Vokietijoje – 65.

Didžiojoje Britanijoje ši problema taip paplito, kad pats ponas Bleras ėmėsi nacionalinės kampanijos prieš asocialų jaunimo elgesį.

Kalbama apie vaikus, kurie garsiai rėkauja ir iššaukiančiai elgiasi gatvėje, piešia grafitį ant namų sienų ir autobusų, taip pat žemina bendraamžius.

Britų tyrimų instituto pranešime teigiama, kad pusantrą milijono anglų norėtų persikelti į kitą namą, kad tik nesusitiktų su vaikiniais „iš kvartalo“, o 1,7 mln. vakarais stengiasi neiti į gatvę, kadangi jaunimas elgiasi nedrausmingai.

Suaugusieji bijo jaunimo, o kai kalba pakrypsta apie savo vaikus, apie sūnus, pedofobiją papildo dar ir kitas fenomenas: tėvai tampa savo vaikų vergais, jie pildo visus jų reikalavimus, iš kailio neriasi, kad vaikų gyvenimas būtų kuo gražesnis.

„Klaipėda“

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦ **Literatūrinė vakaronė „Pavasaris rudenį“** įvyks lapkričio 17 d., penktadienį, 7:30 val. v. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Programoje: Jurgio Jankaus ir Antano Vaičiuliaičio 100-ųjų metinių minėjimas. Poetės Irenos Norkaitytės-Gelažienės naujos poezijos knygos suktuvės. Savo kūrybą skaitys Eglė Juodvalkė, Violeta Pakalniškienė, Vilimantas Zablockis, Sigutė Lukauskaitė. Vakare taip pat dalyvaus rašytoja Laimutė Tornau. Ji prisimins Antaną Vaičiulaitį, kurio 100-ąsias metines šiemet švenčiame. Po programos — vaišės. Lietuvių rašytojų draugija maloniai kviečia į šią jaukią vakaronę. Tel. pasiteiravimui: 773-847-1693.

♦ **Lapkričio 17 d., penktadienį 7 val. v.** Pasaulio lietuvių centre, Lemonte (14911 127th Street, Lemont IL 60439) Bočių salėje bus rodomas filmas „Žalčio žvilgsnis“ (1990). Vaidina Dainius Kazlauskas, Gediminas Karka, Vidas Petkevičius. Lapkričio 19 d., sekmadienį, 3 val. popiet, Jaunimo centro kavinėje, Čikagoje (5620 S. Claremont Ave., Chicago IL) matysite lietuviško kino klasika tapusį filmą „Virtu ažuolai“ (1976). Vaidina Nijolė Lepškaitė, Vladas Bagdonas, Jonas Pakulis. Maloniai visus kviečiame į kino vakarus. Susitikimuose dalyvaus kino režisierius Gytis Lukšas.

♦ **Šeštadienį, lapkričio 18 d.** Lietuvių dailės muziejuje, 14911 127th Street, Lemont, vyks koncertas „Aukso stygos“, kuriame meninę programą atliks pianistas Rimantas Vingras ir violončelistas David Low. Į labdaros koncertą visus maloniai kviečia Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“.

♦ **Padėkos dieną, lapkričio 23 d.,** Palaimintojo J. Matulaičio misijoje šv. Mišios vyks 10 val. r. Pašventinimui galima atsinešti Padėkos dienos stalui tinkančių valgių — derliaus vaisių. Taip pat galite atnešti maisto produktų vargingiems žmonėms.

♦ **Lapkričio 26 d., sekmadienį, 2 val. p.p.** Mažosios Lietuvos lietuvių draugija Čikagoje ruošia Tilžės Akto 88-erių metų sukakties paminėjimą Šaulių namuose, 2417 W. 43 gatvė Čikagoje. Programoje — iškilmingoji dalis su vėliavų įnešimu, invokacija, himnais, paskaita ir menine programa. Po programos — pabendravimas

ir kavutė. Visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti.

♦ **JAV LB Socialinių reikalų** taryba ir vyresniųjų lietuvių centras Čikagoje kviečia visus į kasmetinį labdaros vakarą š. m. gruodžio 9 d. 5 val. p.p., kuris vyks „Seklyčioje“ (vakariene — 6 val. v.). Jūsų lauks šauni vakariene bei tradicinė prel. Prunksio premijos įteikimo ceremonija. Meninėje programoje — nuotaikingos dainos, muzika bei pasilinksminimas. Bilietus galite įsigyti SRT būstinėje, 2711 W. 71st St., Chicago, IL. Tel. pasiteiravimui: 773-476-2655 (darbo laikas — nuo 9 val. r. iki 4 val. p.p., nuo pirmadienio iki ketvirtadienio). Auka: 35 dol. Visi maloniai kviečiami.

♦ **Gruodžio 9 d., šeštadienį, Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** parapija švęs parapijos Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo šventę. Ta proga rengiami atsisveikinimo su Šv. Kazimiero kongregacijos seselėmis, kurios parapijoje dirbo 84 metų, pietūs. Šiais metais seselės kazimierietės švenčia kongregacijos įsteigimo 100-ąsias metines. Visi parapijiečiai ir lankiusieji seselių vadovaujamą parapijos mokyklą kviečiami dalyvauti seselių pagerbime. Šventė prasidės šv. Mišiomis 4:30 val. p.p. Apie dalyvavimą prašome pranešti Salomėjai Daulienei (tel. 773-847-4855) arba Evelinai Oželienei (tel. 773-254-7553).

♦ **Gruodžio 10 d. Palaimintojo J. Matulaičio misijoje** vyks tradicinis misijos choro Kalėdinis koncertas. Koncerte dalyvauja vaikų choras „Vyturys“ ir solistė Liana Kopūstaitė-Pauletti.

♦ **Jaunimo centro tradicinė vakariene** įvyks gruodžio 3 d., sekmadienį, didžiojoje salėje. 3 val. p.p. Jėzuitų koplyčioje kun. Antanas Gražulis, SJ, atnašaus šv. Mišias už mirusius Jaunimo centro rėmėjus. Mišių metu giedos solistai Margarita ir Vaclovas Momkai, akompanuos Manigirdas Motekaitis. 4 val. p.p. salėje bus trumpa akademija ir ansamblio „Gabija“ (vadovė Genė Razumienė) koncertas. Vakarienę ruoš Morkūnų „Lithuanian Plaza Bakery and Deli“. Galima užsisakyti stalus ir pavienes vietas. Tel. pasiteiravimui: 708-447-4501 (Milda Šatienė) ir 708-636-6837 (Anelė Pocienė).

Lapkričio 18 d. Jaunimo centro salėje, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Lietuvių operos metinis pokylis
Pokylis pradžia 6 val. v.

Meninę dalį atliks operos choras ir solistė Nida Grigalavičiūtė. Diriguos chormeisterė Jūratė Grabliauskienė, akompanuos Manigirdas Motekaitis. Šokiams gros „Kaukas“. Choras kviečia visus Jus dalyvauti tradiciniame pokylyje ir tuo padėti sumažinti naujo pastatymo išlaidas. Stalus užsisakyti galite paskambinę Rimai Urbonavičienėi (tel. 708-439-6762 ar 708-429-9764) arba Virginijai Savrimienėi (tel. 630-257-6481). Auka asmeniui — 35 dol.

Scena iš jubiliejinio Lietuvių operos pastatymo (2006 m.). Jono Kuprio nuotr.

„Draugo“ knygynelyje

Rugsėjo mėn. „Lithuania today“ numeris kaip visada įdomus ir spalvingas.

Ray Vyšniauskas rašo apie žurnalistų viešnagę Strasbūre („Their taxes at work“). Buvęs Norvegijos ambasadorius Lietuvoje Kare Hauge

dalijasi savo išpuodžias apie Lietuvą („Remembering Lithuania and the Lithuanians“).

Visas skyrius skirtas turizmui Lietuvoje. Jame kalbama apie turizmo vystymą Lietuvoje, apie naujų turizmo šakų plėtojimą.

Kam įdomu Lietuvos verslas ir bankinė sistema, galės paskaityti Ray Vyšniausko straipsnius apie Lietuvoje esančius bankus bei finansines grupes, jų atsiradimą bei veiklą.

Kitas didžiulis žurnalo skyrius skirtas Vengrijai. Čia rasite straipsnių apie 1956 m. revoliuciją, apie šios šalies istoriją ir dabartį, apie Lietuvos bei Vengrijos ryšius. Žurnale išspausdinti pokalbiai su Vengrijos ambasadoriumi Lietuvoje Sándor Juhasz ir su Lietuvos ambasadoriumi Vengrijoje Dariumi Semaška.

Kaip visada supažindinama su Lietuvos viešbučiais, restoranais, lankytinomis vietomis.

Žurnalą galite įsigyti „Draugo“ knygynelyje. Kaina — 6.50 dol. Persiuntimas — 3 dol.

„Draugo“ knygynėlio adresas: 4545 W. 63th Street, Chicago, IL 60629
Tel. pasiteiravimui: 773-585-9500

Skelbimai

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500

Advokatas
Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas
Jonas Gibaitis

Criminal cases,
civil cases and DUI

6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700

Toll free 24 hr. 888-776-6742

Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 6 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.

Advokatas
DARIUS R. DIRMANTAS
Vairavimo ir Kriminalinių Teisių
Specialistas.
Raštinės Čikagoje ir Woodridge.
Tel. 877-Gynejas arba
877-496-3527

SKELBIMŲ SKYRIAUS TEL. 773-585-9500

Kaip visada „Draugui“ gelbsti ištikimieji talkininkai. Šį kartą jie padeda išsiųsti dienraščio skaitytojams kalėdinius atvirukus. Jono Kuprio nuotraukoje (iš kairės sėdi): Aurelija Kraučionienė, Aldona Lekeckienė, Elena Majauskienė, Viktorija Valavičienė ir Adelė Lietuvninkienė. Stovi: Vaclovas Momkus, Jurgis Vidžiūnas, Algis Čepėnas, Liucija Maldūnienė, Ona Gradinskienė, Salomėja Daulienė, Vitalis Lekeckas, Antanas Valavičius, Kazys Majauskas, Aleksas Smilga ir Antanas Pauzuolis.